

APOCALIPSIS

Apocalipsisdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Jon játih Jesúfhwā maáta, buu láabut chah jéihnit “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát túttniji nin núodih át daacáp tajī”, it niij naáwáp wut jī. Caanbút bíc yoobó át daacáp tajī. (1.1,4,9; 22.8) Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 2 Juan, 3 Juandihbut daáčni át jumup wut jī.

¿Detdih át daácji? Jesúfhwādih Romanowā cātīh jumna, yeejép ī yapachah jéihnit, queétdih át daác wahap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Juan nemat muáboó dée, Patmos wūt jumni quewaboó jumnit, nin núodih át daacáp wut jī. Túi jéihnit “Romanowā ī maáh Domiciano, wūt jumni, dawá Jesúfhwādih ā mawat tútuchah, caán quewadīh ī yohniji Juan jópchi 95 (Jesús ā wunat túttimah 62 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Juandih Túini Espírítu ā wépat bádí ā jumuchah, oo júmat dée pah ā enechah, Jesucristo caandīh ded pah túttimah ā yapat pínahdih át júmup wut jī. Páant ā enatjidih Dios áihwādih ā daác wahat tútuchah joinít, nin núodih át daác wahap wut jī. Caán láa Romanowā Jesúfhwādih bádí yeejép it chājap wut jī. Pánihna, Jesús nihat yeejépwādih ā yap yohat pínahdih naóhna, Juan queétdih át weñahip wut jī, Jesúsdi h í cáahcat pínah niijná.

Apocalipsis ded pah ā jumat:

1. Juan ā naóh jwíhat (1.1-8)
2. Siete tútchina jumnit Jesúfhwā ī cātīh Jesús ā ñuhat (1.9-20)
3. Áihwā siete tútchina jumnitdih Jesús Juandih ā naáwát túttat (2.1—3.22)
4. Jeáboó Dios ā chúudpdi h, ā daác pinni quiútdih, Oveja Wúúhdihbut, Juan ā enat (4.1—5.14)
5. Pinni quiútdih Dios siete ā néeh tewatjidih Oveja Wúúh ā watat (6.1—8.1)
6. Siete póojat nahnadih ángelwā ī póojochah, Dios cáacwādih ā peéh chājat (8.2—11.19)
7. Bitá ded pah ī yapat (12.1—14.20)
  - a. Yad wili, Maí Dūunibut (12.1-18)
  - b. Búdí mujmant aáb jūóhni Namó, baác díftmant jūóhni Namobut (13.1-18)
  - c. Oveja Wúúh, 144 mil ā ñionitbut (14.1-5)
  - d. Bíc peihcannit ángelwā ī naóh jéenaat, Dios áihwādih ā níwatbut (14.6-20)
8. Siete pamapna díftboó ā jumatdih ángelwā puoh jéenanachah, Dios cáacwādih ā peéh chājat (15.1—16.21)
9. Babilonia, yeejép chājat túttnihdih Dios ā yoh beedáat (17.1—19.5)
10. Oveja Wúúh téihya chéona, ā numah jeémát (19.6-10)
11. Jesús ā jwúub dei jūóhni, Namowādih ā yap yohat (19.11-21)
12. Á dei jūúwát túttimah mil jópchi áihwājeéh ā maáh jumat (20.1-6)
13. Cristo nemépwā ī maáhdih ā yap yohat (20.7-10)
14. Dios caandīh jepahcannitdih ā peéh chājat (20.11-15)
15. Jáap jeá, jáap baác, jáap Jerusalénbut (21.1—22.5)
16. Juan ā pée naáwát (22.6-21)

Dios Juandih ã daacát tútat

1 ¹Weém, Juan, Jesucristo weemdíh ã jéihyaatjidih nin náodih wã daac wahna caá. Jwí ípboó caandíh ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdíh naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwã jwí jéihyat pínah niijná. Bahnijeh judhna caá, páant ã yapat pínah. ²Weém nihat wã enatji, jwí íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwáub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daac wahna caá.

³Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã judhdúchah, det nin náodih ennit, bita í en naáwáchah joinítbut, wã naáwátidih túi jepahnit, túi wëinit í jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúfhwãdih Juan ã daac wahat

⁴Weém, Juan, yeéb Asia baáboó jumni siete tútchidih moón, Jesúfhwãdih wã daac wahna caá. Dios yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jumt pínah niijná. Caán jon játih jumni, bæubut jumni, túttimah, ã jwáub jüóhbirna caá.* Caán ã chúudup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjih yeebdíh ã teo wáaca naáh.* ⁵Jesucristo ã oyatjihbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jumt pínah niijná. Dios ded pah ã jumtadidih, cáacwãdih ã náah yecatdihbut yooópdihi naóhni caá.* Æ wunat túttimah, waóh boo pud jüóhni ã jwáub wuncan níft, páant muntih.* Pánihna, nin baáboó jumnit maáta í chah Maáh caá.* Jwiítidih oina, áih meépdih yohnit, jwí yeejat jíib peéh chájat déejidih át yohop tají. ⁶Pánih yohnit, jwiítidih áihwã chájna, caandíh úbhñit, wëi naóhñit pínahdihbut át chájar wut jí, ã ípdih jwí teo wúhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wëpni, nihat jwí Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwí níj wëi naóh jíih. Páant tíí ã jumt nah.

⁷JÁaj! Cristo mah tólihjih ã jwáub dei jüóhbirna caá.* Páant ã jwáub dei jüúwáchah, nihat cáacwã í

enbirna caá. Caandíh péoh dodh mao yohnitji, jwáagnitjibut í enbirna caá. Æ jwáub dei jüúwáchah, nihat nin baácdih moón í yéej chájatjidih jéihnit, búdí í jáibirna caá.* Páant ã yapbirna caá. Páant tíí ã jumt nah.

⁸Jwí Maáh Dios, chah wëpni, nin pah ã niijná caá: “Weém bíhmah jumni caá. Nihat wã chájnidihi Maáh jumna, caandíh wã jwáub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon játih wáat jumt jí. Bæubut wã jumna caá. Túttimah, wã jwáub jüóhbirna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹Weém, Juan, Jesúfh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembát Jesúfh táini doonádh wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdíhbut í yéej chájachah yuhna, Jesús ã teo wáacatjih caandíh wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwí Maáh ã jumna caá. Dios naáwátidih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wüt jumni quewaboó í yohni wã jumna caá. ¹⁰Ninjíh jumna, bíc chooát yeó jáapdihi Túini Espiritu ã wëpat weemdíh búdí ã jumtchah, ñoni pah wã jumt be. Páant oo jumt panihatdih wã enat pónih, wã táahmant Jesucristo wëpép áí wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo áí yáanap be. ¹¹Nin pah weemdíh áí niijíp be: “Bæ ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daac péanit, Asia baáboó jumni siete tútchinadih moón wíh wãdih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondíh yeh buca ma daac wahaá”, ã niijíp be.

¹²Páant ã niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat tút niijná, wã tac púud ñuhup be. Pánih tac púud ñuhñit, orojih í chájnihi siete jíí cáagat nahnajih í jíí cáagni páhanadih wã enep be. ¹³Caan náhna cátlh ñuhni cáac pah jgohni

* 1.4 Ex 3.14 * 1.4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1.5 Is 55.4 * 1.5 Hch 26.23; Col 1.18 * 1.5 Sal 89.27

* 1.6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * 1.7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17

* 1.7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 * 1.8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

Jesucristodih wā enep be. Áih jítcha páha bíc yoobó bueg nájni yégueh chóodih ā dūwáp be. Orojīh ī chājniji tōpdih jōóh poómp yoób juí wái chéoni ā jumap be.*
 14 Áih wáó yoóc táí baabní ā jumap be. Áih quíbnabūt tūē ōpát tōpna pah ā iiguíp be.* 15 Áih jítchanabūt táí itíni quenalih naa pánih yeh iigní ā jumap be. Á wéheāt búdí dóo yáaāt pah ā yáanap be.* 16 Áih jéihyemant bóo téihyamant siete cúiwādih ā bíbohoh be. Íibat naá chénaboó jaco jumni eep naadhī ā chāác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ā yeh iiguíp be.

17 Caandíh ennit, áih jítcha pebh wūnni pah wā buegúp be. Páant wā buegúchah ennit, caán áih jéihyemant bóo téihyajīh weemdíh teo jáhanit, nin pah ā niijíp be: “Ma úmca bojoó. Weém bífhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúb yohat túttimah páantjeh wā jumípna caá.* 18 Weém báadhniyeh caá. Wūnni wáih jumap yuh jī. Jwúb boo pud jūóhni wā jwúb wūncan níft, páant mūntih. Jwúb booni jumna, cáacwādihbut wā jéih jwúb boopat túutna caá. Cáacwā iiguípna ī bejat déedih weemjéh táí ubni caá. 19 Bueéh ma enatjídih ma daacá. Bue ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdihbut ma daacá. 20 Nin siete cúiwā wā jéihyemant bóo téihyamant wā bíbohndih ma táí beh joicáh, bue meemdíh wā naóhípna caá. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhanadihbut wā naóhípna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadih moón wíhwā ī maáta panihni ī jumna caá. Queét wā naáwátđih naóh yapanit ī jumna caá. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhana siete tútchinadih moón wíhwā ī jumna caá. Queét wā naáwátđih joinít ī jumna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

Éfeso tútchidih moón

Jesúíhwādih ā daác wahat tútat

2 1 Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúb níj naáwáp be, páant mūntih: “Éfeso tútchidih moón

wíhwā, queétđih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

“Wā jéihyemant bóo téihyamant siete cúiwādih bíbohni caá wā jumap. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhana cátfh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chājna, yeéb wíhwādih en bejna caá wā chājap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: 2 Nihat ní chājatđih wā jéih beedána caá. Wíh túni doonádih bitadih ní naáwátđih, weemdíh ní táí jenah joí cádahcatdihbut wā táí jéihna caá. Yeejép chājnitđih ní iátđihbut wā jéihna caá. “Jesúíh túni doonádih naáwát náahna, jwiít ā wahnit caá”, bita ī niijíchah yuhna, queéđđih joinít, yee naóhni ī jumatdih ní jéihyep be. 3 Wíh túni doonádih ní naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodih ní yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ní cádahcan caá. Páant ní chājchah ennit, yeebdíh wā wéina caá.

4 Obohjeéhtih túinit ní jumuchah yuhna, nin pah weemdíh ní yap yohna caá. Weemdíh ní jwíh táí oyatji pah bue bíc yoobó ní oican caá. Ní jwíh táí míic oyatji pahbut bue bíc yoobó ní míic oican caá. 5 Pánihna, jwiíh oina, ded pah ní chājatjídih náhnit, ní jwúb túut nuumá. Ní yeej chājatdih náhni dahwanit, ní cádahaá. Pánih cádahnit, wíh túni doonádih jwíh jepahnit, ní táí oyatji pah bíc yoobó ní jwúb oyoó. Obohjeéhtih, ní yeej chājatdih ní cádahcah, níh jiat panihni wā jwejnijidih waicanjeh jwúb dúuc wáyadih wā bejípna caá. Páant niijnít, nin pah wā níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ní jwíh oyatjídih cádahnit, weemdíh cádahna caá ní chājap. Páant ní yeejatđih ní cádahcat jíib, páant bóojeh, ní buebdípna caá.

6 Obohjeéhtih, weemdíh ní táí oican yuhna, nindih ní táí chājna caá: Nicolaítas wūt jumnit ī yeej chājatdih

* 1.13 Dn 7.13; 10.5 * 1.14 Dn 7.9 * 1.14-15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6 * 1.17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

ñi en iiná caá. Weembát i yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷iDet molít jumna, Túini Espiritu wíihwādih ā naáwáchah, i joyoó naáh! Det weemdih túi jenah jói cádahcannitdih wā íip ā jumupboó jumni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.* Caan náh quehedih jeémpnitboó i jwúub wuncan níit', ma níj daác wahaá", Jesucristo weemdih ā niijíp be.

**Esmirna tútchidih moón
Jesúfhwādih ā daác wahat tútat**

⁸Páant níj naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúub níj naáwáp be: "Esmirna tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

"Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandih wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumnipna caá.* Wanni wāih jumup yuh jí. Jwúub boo pud júohni wā jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih jumna, yeebdih nin pah wā níj naóhna caá: ⁹Wíihwā ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ā wépatdih bíbohni, yeeb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó "Jwiít judíowā Diosdih jwí téi jepahna caá", niijná yuhna, yeebdih yeejép i yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, neméphwā caá. ¹⁰Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úmca bojó. Ñi joyoó. Nemép biquíná ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ā nemat túutbipna caá, weemdih ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép i chājachah, i mao yohochah yuhna, weemdih ñi cádahca bojó. Yeéb weemdih ñi cádahcat jíib, yeebdih wā pehbboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.

¹¹iDet molít jumna, wíihwādih Túini Espiritu ā naáwáchah, i joyoó naáh! Det weemdih túi jenah jói cádahcannit

i wunat túttimah, iiguípna bejcan, wā pehbboó páantjeh i jumnipna caá',* ma níj daác wahaá", Jesucristo weemdih ā niijíp be.

**Pérgamo tútchidih moón
Jesúfhwādih ā daác wahat tútat**

¹²Páant níj naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúub níj naáwáp be: "Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

"Weém íibat naá chénaboó jaco jumni eeép naadlh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdih nin pah wā níj naóhna caá: ¹³Yeéb ñi chājatdih, níih tútchidih moón i chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjih moón i maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahni, Antipas wút jumni wíih doonádih túi naóhnijidih i mao yohop be. Caandih páant i mao yohochah enna yuhna, weemdih ñi téi jenah jói cádahcap be.

¹⁴Obohjeéhtih, pánih téi jenah jói cádahcan yuhna, bainí weemdih ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wút jumni ā bohéatdih i joiná caá. Jon játih Balaam Balac wút jumni maáhjidih nin pah āt níj bohénap wút jí: "Judíowādih ma yeejaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: 'Dios caá', wéi niijnit, ñi wühni jeémátidih queétdih ma jeémát túutú. Í weha mána nihcannitjih queétdih yeejép ma chājat túutú", āt níj bohénap wut jí. Jon játih judíowā caandih joinit, i yéej chājatjeh pah bíc yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut i yéej chājna caá.* ¹⁵Queét i chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaitas wát jumnit yeejép i chājat tútatboodihbut i jepahna caá. ¹⁶Páant ñi yéej chājatdih ñi cádahá. Ñi cádahca, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāác teoni íibat naajih wā peéh chājnipna caá.

¹⁷iDet molít jumna, Túini Espiritu wíihwādih ā naáwáchah, i joyoó naáh! Det weemdih túi jenah jói

* 2.7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2 * 2.8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13

* 2.11 Ap 20.14; 21.8 * 2.14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4

cádahcannitdih jeámant jumni maná wát jumni jeémátdih wá wühbipna caá.* Baabní jeé naanádhbüt queétdih wá wühbipna caá. Caán jeé naanádh ñih jáap wát wá daácní ã jumbipna caá.* Bitá caán wütdih í jéihcan níft. Caán jeé naádh ubnijeh áih wütdih ã jéihbipna caá’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdfh ã níijp be.

Tiatira tútchidih moón
Jesúhfwádh ã daác wahat tútat

¹⁸Páant níj naóh péanit, nin pah weemdfh ã jwáub níj naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíhwá, queétdih waóhndihbüt nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Dios wúh caá. Quíib tæ òpat tōpna panih iigní, jíicha túi itfni quenalih naa pánih yeh iigní wá jumna caá. Pánih jumna, yeebdfh nin pah wá níj naóhna caá: ¹⁹Ñi túi chājatdih wá jéihna caá. Weemdfh bitadihbüt ñi oyatdih wá túi jéihna caá. Weemdfh ñi túi jenah joyátdihbüt wá jéihna caá. Bitadih ñi teo wáacatdihbüt wá jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdfh ñi cádahcatdihbüt wá jéihna caá. Jwíh tút næmnít, ñi túi jepahat chah bæ ñi túi chājatdihbüt wá jéihna caá.

²⁰‘Obohjeéhtih, pánih túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdfh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wát jumnih,* “Dios naáwátdih naóh yapanih caá”, níj yeenih mi jumachah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih bíáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, í weha mána nihcannitjñh wíhwádh yeejép mi chājat túttna caá. “Jwíh dios caá”, í níj wéi wáhni jeémátdih queétdih mi jeémát túttna caá. ²¹Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatápdih wá pánachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahícan caá. ²²Páant mi cádahícat jíib caántdih wá tubáp chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitdihbüt wá tubáp chūúábipna

caá. Í yeejép chājatdih tút næmcán, queétdih chah wá peéh chājbipna caá. ²³Mi naáwátdih í jepahat peéh, mi weh panihnitdih wá mao yohbipna caá. Páant wá peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wá jumatdih nihát wíhwá í jéihbipna caá. Ded pah í jenah joyátdihbüt wá túi jéihna caá.* Pánihna, det yéej chājnitdih í yéej chājat jíib wá peéh chājbipna caá. Det túi chājnitboodh í túi chājat jíibbüt wá túi chājbipna caá.*

²⁴‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó caánt yeejép wili mi bohéatdih ñi náahcap be. Satanás ã bohéatdihbüt ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeebboodh chah wá jwáub wutcan níft.

²⁵Nindhjeh yeebdfh wá jwáub chājat tútbitna caá: Ñi pehbboó wá jwáub dei juibíat pínahdih pánit, wá bohéatdih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷Det yéejatdih yap yohnit, wá wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wá waadábitna caá. Wá íip weemdfh maáh ã waadáat pah, yeebdfhbut maáta wá waadábitna caá. Pánih maáta jumna, nihát baácdih moondh ñi wēp wutbipna caá, Dios ã weñat pínahdih í túi chājat pínah níijná. Í jepahcah, búdí ñi peéh chājachah, queé í búdáh bejbipna caá.* ²⁸Yeebdfh baáb aáb jūúwáchah jumni cúidih wáhñit, ñijeéh weémboó wá jumbipna caá.

²⁹‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíhwádh ã naáwáchah, í joyoó naáh!’ ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdfh ã níijp be.

Sardis tútchidih moón
Jesúhfwádh ã daác wahat tútat

3 ¹Páant níj naóh péanit, nin pah weemdfh ã jwáub níj naáwáp be: “Sardis tútchidih moón wíhwá, queétdih waóhndihbüt nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihát ã wēpatdih bíbohni caá. Siete

* 2.17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 * 2.17 Is 62.2; 65.15 * 2.20 1R 16.31; 2R 9.22,30

* 2.23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2.23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

* 2.26-27 Sal 2.8-9

cáiwādhbūt bíbohni wā jumna caá. Pániñ jumna, yeebdíñ nin pah wā niñj naóhna caá: Ñi chājatdih wā túi jéihna caá. Bitá yeebdíñ nin pah ī niñj jenah joyóp yah caá: “Queét Jesúñh túini doonádhí túi jepahñit caá”, ī niñj jenah joiná caá.

¹Obohjeéhtih, páant ī niñj jenah joyóchah yuhna, bainjñeh weemdíñ jepahna, wunnit panihñit ñi jumna caá. ²Pániñ jumna, iÑi túi chāja chaáh! Ñi túi chājcat enna, Dios ā wéican caá. Jáanit panihñit, túi chājñit ñi jumna. ³Wā naáwátdih ñi jwíñ joyátjidiñ ñi túi jwáub náhninaá. Pániñ náhninit, wā weñat pínahdih ñi túi chājaá. Túut ñumñit, ñi yéej chājatdih cádahna, táiniboodíñ ñi chājaá. Weém wā niñjájti pah ñi chājcah, ñi náhnicañ, ñumñi cáac ñumúdiñ ā juibíat pah, yeebdíñ peéñ chājadíñ wā bejbipna caá.*

⁴Obohjeéhtih, biquína yeebboó yeejép chājñit nihcan, quei wíhcanni yégueh ñonit panihñit ñi jumna caá. Pániñ jumna, túi baabñi yégueh ñonit, wājeéñ ñi jibbipna caá. ⁵Det wā naáwátdih cádahcannit, queét pah túi baabñi yégueh ñonit ī jumbipna caá. Weemdíñ jepahñitíñ wátnadiñ wā bíbohni papélah tólihdíñ íñh wátnadiñ daácna, wā jwáub wio yohcan niít.* Wājeéñ páantjeh ī jumbipna caá. Wā íp ā enechah, ángelwābūt ī enechah, “Nin wíñh caá”, wā niñj naóhñipna caá.*

⁶“iDet molít jumna, wíñhwádhí Túini Espíritu ā naáwáchah, ī joyoó naáh!” ma niñj daác wahaá”, Jesucristo weemdíñ ā niñjíp be.

Filadelfia tútchidíñ moón Jesúñhwádhí ā daác wahaá tútcat

⁷Páant niñj naóh péanit, nin pah weemdíñ ā jwáub niñj naáwáp be: “Filadelfia tútchidíñ moón wíñhwā, queétdíñ waóhñidihbūt nin pah ma niñj daác wahaá:

‘Weém yéejat wíhcanni, túi yoobópdíñ naóhni wā jumna caá. Jon

jáñih maáh Davidji cáacwádhí ā wáñat pah weembút wā wáñbipna caá. Pániñ jumna, jéc panihñidíñ weém wā wátachah, bitaboó ī jéih nemcan niít. Wā nemechah, bita ī jéih wáñcan niít.* ⁸Nihat yeéb ñi chājatdih wā jéihna caá. Ñi pebh jéc panihñidíñ wā wáñat túttimah, bitaboó yeebdíñ ī jéih nemcan niít. Bainí túi jenah joiná yuhna, wā naáwátdíñ, weemdíñbūt ñi cádahcap be.

⁹Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumñit Satanáñhwā caá. “Jwíñt judíowā, Dioñhwā caá”, niñjñá yuhna, wíñhwā nihcan caá. Pániñna, queétdíñ ñi pebh bódiñca caj yoh ñaját tútñit, “Yeebdíñ Dios yoobópdíñ āt oi tagaá”, wā niñját tútñit caá.* ¹⁰Wíñh túini doonádhí yeebdíñ wā cádahcat tútñit chah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdíñ jumñit nihát cáacwā yeejép ī yapachah, yeebdíñ wā wapbipna caá. Caán láa queétdíñ túbit yeejép yapat tútñit, ded pah ī jumátdíñ wā jéihyabipna caá. ¹¹Ñi pebhna wā jwáub dei bejat pínah bahñijeh ā judhna caá. Pániñna, wíñh túini doonádhí ñi joyátjidiñ ñi quíñb buecá bojóo. Pániñ quíñb buecán, weemdíñ páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji júb pínahdíñ bitaboó ī jéih déuc wáican niít.

¹²Wíñh túini doonádhí cádahcannitdíñ wā íp pebhboó wā jumát tútñit caá. Jagáp nahna pah túi wép ñuhñit panihñit jumna, ā pebhboó páantjeh ī jumbipna caá. Á pebhboó ī jumuchah, wā ípíñ wáñtdíñ, áñh jáap tútchi wáñtdíñbūt queétdíñ wā daácbipna caá, “Nin Dioñh caá”, ā niñját pínah niñjñá. Áñh jáap tútchi Jáap Jerusalén wáñt jumni tútchi ā jumbipna caá. Caán tútchi Dios ā jumapmant ā dei jūóhñipna caá. Caán láa weembút jáap wáñt bíbohna, caán wáñtdíñbūt queétdíñ wā daácbipna caá.*

¹³“iDet molít jumna, Túini Espíritu wíñhwádhí ā naáwáchah, ī joyoó naáh!”

* 3.3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 * 3.5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12

* 3.5 Mt 10.32; Lc 12.8 * 3.7 Is 22.22; Job 12.14 * 3.9 Is 43.4; 49.23; 60.14 * 3.12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

ma niŋ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ā niŋjip be.

**Laodicea tútchidih moón
Jesúhwwādh ā daác wahat tútat**

¹⁴Páant niŋ naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúb niŋ naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíhwwā, queétdih waóhndihbūt nin pah ma niŋ daác wahaá:

‘Weém yeeccanni, wā íp ded pah ā jumatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ā chājatjidih Maáh wā jumna caá.*

¹⁵Ded pah ni jummatdih wā tūi jéihna caá. Weemdih jenah joinít jumna yuhna, bainjeh ni jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ni jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Tūi cámahni nihcan, tūi chāhnbūt nihcan caá. Pánihni mahdih ni wēicat pah, tūi jenah joicá buagnít ni jumuchah, weembút yeebdih wā wēican caá.

Weemdih ni tūi jenah joyóchah nihna, chah āta tūi tagaá. Ni tūi jenah joicáh, nump yeejép āta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ni jepahachah, chah yeejép caá.

¹⁶Pánihni ni jumuchah enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoobjéh jepahndihbūt wā yohbipna caá. ¹⁷Nin pah ni niŋ jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bíf dée bíbohni caá. Dedé judhdāt wihcan caá”, ni niŋ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niŋná yuhna, Dios ā enechah, moh yeejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihni ni jumatdih ni jéihcan caá. ¹⁸Pánihni ni jumuchah ennit, nin pah yeebdih wā niŋ naóhna caá: Orodih ni jīb chājat pah, ni yéej chājatdih wā yohat pínahdih ni úbú. Yégueh wihcannit ni tíicat pah, Dios ā enechah, ni yéej chājatdih tíicat caá náhap. Pánihna, weemdih jepahni, tūi baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wāhuchah, ni ubú. Túini yégueh dnonít í tíicat pah, ni yéejatdih cádahnit, Dios ā enechah, yeebbút ni tíiccan níf. Quíib cohatdih

ni jīb chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ni úbú, jéih ennit panihnit Diosdih tūi jenah joyát túat niŋná. ¹⁹Nihat wā oinitdih wā túat nuumát túatna caá.* Pánihna, wā oinitá, ni yéejatdih cádahnit, túiniboodih yoobópdih ni túat nuumá. ²⁰Weemdih ni joyoó. Nijeéh jumáhna, níih jéc nemni panihnidih ej íuhna caá wā chājap. Páant wā ezechah joinít, ‘Ma waád jūúwá’, weemdih ni niŋj. Páant ni waadát túatuchah, bícdih numah jeémát pah niŋjéh wā jumbipna caá. ²¹Wā boo pud jūúwát túttimah, wā íp bícdih weembút wā wutna caá.

Pánihat pah yeebbút yéejatdih ni yap yohat túttimah, wā pehbóo wájeéh bícdih wā wutat tútbpna caá.* ²²‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíhwwādh ā naáwáchah, í joyoó naáh!’ ma niŋ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ā niŋjip be.

**Jeámant moón Diosdih
bódicha caj yoh ñajnit, í weñat**

4 ¹Pánihat túttimah, jeáboó jéc wātni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ā yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdih jwíh wéheni áí wéhenap be, páant mūntih: “Ninna ma púh laáb jūúwá. Túttimah bóo láa ded pah ā yapat pínahdih meemdih wā jūutbpna caá. Wā niŋját pahjeh tigaá páant ā yapbipna caá”, ā niŋjip be.

²Páant ā niŋjíchah joinít, Túini Espíritu ā wēpat weemdih búdí ā jumuchah, caanna wā púh laáb juibínap be. Caanna púh laáb juibína, Maáh chúndnidih wā enep be. ³Tūi dūu jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ā chúudap be.* ⁴Á chúudap pebh veinticuatro maáta chúud púda bojnndihbūt wā enep be. Tūi baabní yégueh chóonadih dnonít, maáta í dúwát oro júdunadih í dúwáp be. ⁵Wā jwíh enni ā chúudapmant úum náah jumni wedoát, énoh bícdihbūt páantjeh yána ā chājap be. Á en boj chúudapdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ā wēpatdih jūutni ā jumap be.* ⁶Á en

* 3.14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18 * 3.19 Pr 3.12; He 12.6 * 3.21 Jn 16.33; Ap 5.5
* 4.2-3 Ez 1.26-28; 10.1 * 4.5 Ez 1.13; 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18

chúudup pebh bádí muj pah jígohni táí jéleprni ā jumup be.

Ā chúudup pebh chéna míc ángelwā yuhna, mácah jígohnit, nihát íh bácahna dawá quíibna jumnit í jumup be.* ⁷Jwíh jumni jíó dæuni pah ā jígohop be. Caán túttimah, momo jiwi pah ā jígohop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ā jumup be. Caán túttimah, jiijní jao pah ā jígohop be.* ⁸Queét chéna míc dawá quíibna jumnit, seis muj wápanabut bíbohni í jumup be. Íih muj wápana chahmant, nãmantbut dawá quíibna ā jumup be.* Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih bádí wēi naóhna í chájap be. Nin pah í niijíp be:

“Táini, táini, táini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ā jumup.* Caán jon játih átát jumup jí. Bæubut ā jumna caá. Túttimah, ā jwáub jühbipna caá”, í niijíp be.

⁹Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Táina caá”, niijná í chájap be. ¹⁰Páant í weñat pah muntih, veinticuatro maátabut Maáh ā chúudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih í weñep be. Pánih wēina, í maáta jumna dæwát júdunadih ā chúudup pebh í cádah jwejep be. Pánih cádah jwejni, nin pah í niijíp be:

¹¹ “Meemdíh bádí jwí wēini caá. Jwí Maáh chah wēpni, chah táini caá. Ma náahat pahjeh nihatdih chájni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh bádí weñat caá náahap”, Diosdih í niij wēi naáwáp be.

Daác pinni quiít, Oveja Wühubut

5 ¹Túttimah, jwáub enna, Dios ā jéihyemant bóo téihyamant chénaabó daác pinni quiít dih ā bíboh chúuduchah, wā enep be.* Siete láa wídahatjih ā néeh teoni quiít ā jumup be. ²Wēpni ángeldihbut wā enechah, nin pah ā wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaa con quiít dih ā néeh tewatjidih watni

pínah? Yéejat whicannijeh con quiít dih ā jéih watbipna caá”, ā niijíp be.

³Páant ā niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat whicannidih í jéih bid juiác be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhni, wunnitbut caán quiít dih í jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ā whicap be. ⁴Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih í bid juiác ennit, weém bádí wā jüháp be. ⁵Páant wā jüháchah ennit, bíc veinticuatrojéeh jumni nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma jūicá bojóo. Con quiít dih ā néeh tewatjidih watni pínah Judá ā juiená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jíó dæuni”, í niijní, maáh Davidji juiema ā jumna caá. Caandíh enhcannidih yap yohni jumna, con quiít dih siete ā néeh tewatjidih watni pínah ā jumna caá”, ā niijíp be.*

⁶Páant ā niijíchah joiná, Maáh ā chúudup pebh Oveja Wühúhdih wā enep be. Chéna míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut í cátih ā ñuhup be. Caán í maoniji pah ā jígohop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ā jumup be. Áih siete mona wēpat bádí bíbohni ā jumadih jéutna ā chájap be. Áih siete quíibna nihát nin baácboó Táini Espiritudih Dios ā wahachah, ā táí en beedáatdih jéutna ā chájap be.* ⁷Caán Oveja Wühúh Maáh pebh juibíni, Dios ā jéihyemant bóo téihyamant ā bíbohni quiít dih í ubup be. ⁸Páant ā ubuchah ennit, chéna míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wühúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Queét nihát maáta bífat dahna árpas í niijnídh bíbohni, oro pamapnadihbut í bíbohop be. Caán oro pamapna dítdih táí chej jumni cáwat pínah ā jumup be. Caán táí chej jumni cáwat pínah Diofhwā caandíh í wábát panihni ā jumup be.* ⁹Pánih Oveja Wühúhdih wēina, nin jáap ewatjih í niij ewep be.*

“Meém í mao yohniji jumna, míh meépjih cáacwā í yéejatdih ma yoh wühup be, Diosjééh í táí

* 4.6 Ez 1.22 * 4.6-7 Ez 1.5-10; 10.14 * 4.8 Ez 1.18; 10.12 * 4.8 Is 6.2-3 * 5.1 Is 29.11 Ez 2.9-10; Zac 5.1 * 5.5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5.6 Is 53.7; Zac 4.20 * 5.8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5.9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

jumat pínah niijná. Nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moón meemdíh jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, í yéejatdih ma yohop be.

¹⁰ Dioíhwā í jumat pínah, caandíh wēi wábh wáhnit pínahbut niijná, queétdih nífonit, nihat baácdih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chājni jumna, con ā daácní quiítdih ā néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, í niijíp be.

¹¹ Páant í níj eo péanachah, jwáub enna, dawá yoobát ángelwā í ewatdih wā joyóp be, páant muntih. Maáh chéudnidih, chéneha míic dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwā í táí júud ñuh péuda bojop be. Queét ángelwā tabit í wēp ewechah, wā joyóp be.* ¹² Nin pah queét í níj wēi ewep be:

“Meém Oveja Wúúh, í mao yohniji nihat cáacwādíh watni, nihatdíh jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwā í yéejat jíib í mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwí wēina caá. ‘Chah táini caá’, meemdíh níj weñat caá náahap”, í niijíp be.*

¹³ Táltimah, bitabut í wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ā chājniti japmant moón, nin baácdih moón, búdí mujdih moonbát, báadhnit, wunnitbut, nihat bícdih nin pah í níj wēi ewep be:

“Meém jwí Maáhdih, Oveja Wúúhdihbut yeéb chénewādíh jwí táí wēi eona caá. ‘Táinit yoobát caá. Chah wēpni caá’, jwí niijná caá. Yeebdíh páantjeh níj wēi naawát caá náahap”, í niijíp be.

¹⁴ Páant í níj wēi ewechah joiná, queét chéneha míic dawá quíibna jumnit “Páant tí, í níj wēi ewe naáh”, í niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódcicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wúúhdihbut búdí í weñep be.

Daác pinni quiítdih Oveja Wúúh ā jwíh watat

6 ¹ Táltimah, caán daác pinni quiítdih Dios ā jwíh néeh tewatjidih Oveja Wúúh ā watap be. Páant ā watat táltimah, bíic dawá quíibna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma júúwá”, ā níj ejep be. ² Páant ā níj ejat táltimah, táí baabní cabalodih wā enep be.* Caán cabalodih chéudni níupat tau bíbohndih maáta í dawát júdudih Dios ā wáhpup be. Páant ā wáhat táltimah, caánboó caandíh en júhndih míic mao yap yohodih ā bejep be.

Segundo ā néeh tewatjidih ā watat

³ Táltimah, Oveja Wúúh bíh néeh tewatjidih ā jwáub watap be, páant muntih. Páant ā watat táltimah, bíh dawá quíibna jumni “Ma júúwá”, ā níj ejep be. ⁴ Páant ā níj ejat táltimah, bíh caballo táí duuni ā júúwáchah, wā enep be.* Caán duuni cabalodih chéudnidih nin baácdih moondíh míic mawat táutat pínah wēpatdih, búdí íibat naadíhbut Dios ā wáhpup be.

Tercero ā néeh tewatjidih ā watat

⁵ Táltimah, chénedih wat péaniji bíhdih ā jwáub watap be, páant muntih. Páant ā watachah, bíh dawá quíibna jumni “Ma júúwá”, ā níj ejep be. Páant ā níj ejat táltimah, bíh caballo einidih wā enep be.* Caán einijih chéudni chodat í jenah enatdih ā bíbohup be. ⁶ Caandíh wā enechah, dawá quíibna jumnit cátih chéudniboó nin pah ā niijíp be: “Nauugúp láa bíic yeó jáap í tewat jíibjih bíic kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih í jéih jíib chājbična caá. Obohjeéhtih, chénat pahdíh í jéih jíib chāj buujacán níit. Trigo, cebadabut baini jíib jumni yuhna, búdí ā jíib jumbična caá. Obohjeéhtih, jeémát chājat yí, jiwá iguíh mac bícdih páantjeh ā jumna naáh”, ā niijíp be.

* 5.10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5.11 Dn 7.10 * 5.12 Jn 1.29; 1Co 5.7 * 6.2 Zac 1.8; 6.3,6
* 6.4 Zac 1.8; 6.2 * 6.5 Zac 6.2,6

Cuarto ã néeh tewatjidih ã watat

⁷Táttimah, bíc peihcannidih wat péaniji bíhdih ã jwáub watap be, páant muntih. Páant ã watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma júúwá”, ã níj ejep be. ⁸Páant ã níj ejat táttimah, bíh caballo wánnitih bácah pah jígohnidih wã enep be. Caanjíh chúadni “Wánat túutni”, wüt jumni ã jumap be. Caán táttimah júóhni “Liguíjna bejat túutni”, ã wüt jumap be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondíh mao yohat wépat pínahdih Dios ã wühap be. Míic mawat túutnit, nuugápjih wánat túutnit, jiadih moón nuúpwádhíh tac behanit, táí daocá buugnítjeh cáacwádhíh Dios ã mao yohat túutap be.*

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹Táttimah, chéneña míc ã néeh tewatjidih wat péaniji bíh bíhdih ã watap be, páant muntih. Páant ã watachah, Diosdih cáo wüh cáagat naa námpe Jesúsíhwádhíh í maonit caolihjidih wã enep be. Dios naáwátdih naóhna, “Weém Jesúsíh caá”, í níjájti jíib queétdih í mawap tají. ¹⁰Diosdih nin pah queétdíh í níj ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma níjáj pah yoobópdih chájni caá. ¿Nin baácdih moón jwiútdih maonitjidih débólih tígaa ma peéh chájbi?” í níjáp be. ¹¹Páant í níjíchah joinít, Dios queétdih táí baabní yégueh chóodih wühnit, nin pah ã níj jepahap be: “Ñi choo jwáhuú. Bitá ñi déewa paníhni Jesúsíhwá, í mao yohnit pínah, yeéb táini doonádhíh ñi naáwátji pah queétdíh bohé jwáhna caá í chájap. Yeebdíh í mawatji pah queétdíhbut í mao beedáat pínah ã judh jwáhna caá. Pánihna, queétdih í mawat pínah játih, bainí ñi choo jwáhuú”, ã níjáp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹²Táttimah, bícjíh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, bíhdih ã watap

be, páant muntih. Caandíh ã watachah, búdí baác méméat ã jumap be.* Pánihichah, yeó ã dupáah bejep be.* Widhbut meép paníhni ã duuah bejep be.* ¹³Máa cáca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cúiwábut í yáug jéen bejep be. ¹⁴Pánihichah, jeábut ã baúdáh bejep be.* Nin baácboobát nihat jeená, nihat quewanabut ã túut nuumáp be.* ¹⁵Páant ã yapachah ennit, nin baácdih moón í maata jeé ít díitna í jweí waadáp be. Soldadowá í maata, búdí bíf dée bíbohni, wépnit, nihat queétdih teo wühnit, teo wühnit nihcannitbut caanna míc í jweí waadáp yah be. Bitabut jeé cátih í jweyépe be.* ¹⁶Pánih jweínit, jap bóo jeenádhíh, jee dáhnadíhbut nin pah í níjáp be: “Jwiútdih ma jáh júúwá.* Con Maáh chúdnidih, Oveja Wáúhdíhbut búdí jwí úmna caá. Pánihna, jwiútdih ma jáhaá, Oveja Wáúhdíh jwí yap yohatji jíib ã peéh chájcat pínah níjána. ¹⁷Caandíh yap yohnitdih ã peéh chájat pínah yeó jáap wáat jumna caá. Caán ã peéh chájat pínahdih ded pah jwí jéih jweicán níit”, í níjáp be.*

144 mil Dioíhwá ã wüt báudhniit

7 ¹Pánihat táttimah, chéneña míc ángelwádhíh wã enep be. Queétdíh nihat pehbóo í bejep be. Jwíh waóh bejni chóop yapatboó bej, caán táttimah bejni bíh chóop yapatboó bej, caán táttimah bejni yeó aáb júúwápboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, í bejepmant júóhni johlitnadíh í jáhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdíhbut johlit ã johcap be. Dedé bíc máa nahdih ã joh jáhacap be.* ²Pánihat táttimah, bíh ángel yeó aáb júúwápmant ã júúwáchah, wã jwáub enep be. Dios páantjeh jumníh wüt áihwádhíh báudhdíh júóhna ã chájap be. Pánih júóhni, bita chéneña míc bejnitboó, nin baácdih, búdí mujdíhbut Dios ã yéejat túutnit pínah ángelwádhíh wépep ã ejep be. ³“Judh jwáhna caá. Dioíhwádhíh íih

* 6.8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21 * 6.12 Ap 11.13; 16.18 * 6.12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * 6.12 Jl 2.31 * 6.13-14 Is 34.4 * 6.14 Ap 16.20
* 6.15 Is 2.19,21 * 6.16 Os 10.8; Lc 23.30 * 6.17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 * 7.1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5

móot juúhndih ā wūtdih wā búudh jwuhat tūut caá. Pánih wūt búudhdhat pínah játih nin baácdih, búdí mujdih, máanadihbut ñi yéjea jwuhca bojó”, queét chéneha míic ángelwādhī ā niíf ejep be.*

⁴Pánihna, Diosh wūtdih íih móot juúhdih búudhniit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ā juimená ī jumna caá”, caán ángel ā niífchah, wā joyóp be.

⁵Doce mil Judá juimená jumniit ā wūt búudhniit ī jumup be. Bitā doce mil Rubén juimená, bitā doce mil Gad juimená ā wūt búudhniit ī jumup be.

⁶Bitā doce mil Aser juimená, bitā doce mil Neftalí juimená, bitā doce mil Manasés juimená ā wūt búudhniit ī jumup be.

⁷Bitā doce mil Simeón juimená, bitā doce mil Leví juimená, bitā doce mil Isacar juimená ā wūt búudhniit ī jumup be.

⁸Bitā doce mil Zabulón juimená, bitā doce mil José juimená, bitā doce mil Benjamín juimená ā wūt búudhniit ī jumup be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ā wūt búudhniit ī jumup be.

Dawá baabní yégueh dñonít

⁹Pánihat túttimah, dawá cáacwādhī wā enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwā poómp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míic wáac ñuhnitdih wā enep be. Dawá cáacwā, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ā chúudup, Oveja Wūúh pehbūt ī ñuhup be. Túi baabní yégueh dñonít, táam núonadihbut ī bíbohup be. ¹⁰Queét nihat nin pah ī niíf wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiítdih túi ubniit caá”, ī niífjip be.

¹¹Queét dawá ángelwā Maáh ā chúudupdih, veinticuatro maátadhī, chéneha míic dawá quíibna jumniitdihbut ī ñuh púda bojop be. Pánih ñuhnit, cáacwā ī wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandíh queétdih nin pah ī wēi naáwáp be:

¹²“Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjīh nihatdih chājni caá. Pánihni ma jumachah, ‘Túina caá’, páantjeh niífjít caá náahap. Meemdíh búdí jwí wēina caá”, ī niífjip be.

¹³Túttimah, bíic maáh nin pah weemdíh ā niíf wūbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh dñonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ít jūóh?” ā niífjip be.

¹⁴“Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandíh wā niíf jepahap be. “Nihat cáacwā túbit yeejép yap láa, Diosdih ī cádahcat jíib ī mao yohnitji caá.* Íih yéguehdih ā chocat pah, Oveja Wūúh áih meépdih yohna, ī yéejatdih ā yohnit ī jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ī dñoná caá.*

¹⁵“Pánih dñonít jumna, Dios ā chúudup pebh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut caandíh páantjeh ī wēi naóhna caá. Dios íjeéh jumna, queétdih ā wapbipna caá.

¹⁶Chéneji nuugúp ī jwúub wuncan níft. Taca jootátbut ā jwúub wihcan níft. Yeó ā wihcah, túbit chāhat ā wihcan níft.*

¹⁷Maáh pebh ñuhni Oveja Wūúh ovejawādhī túi en daoní ā en dawát pah, queétdih ā en daobípna caá.* Ovejawādhī en daoní ā waáwát pah, meo waócáhna queétdih ā numah bejbipna caá, báadhdhat túetni mahdih ī babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ī júicán níft”,* weemdíh ā niífjip be.

Seis ā néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ā watat

8 ¹Seis ā néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ā yoób watap be. Páant ā watachah, tac yoób hora dée wéheat laihcan, nihat ī yayáh bejep be.

²Túttimah, Dios pebh ñuhnit siete

* 7.3 Ez 9.4,6 * 7.14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7.14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7.16 Sal 121.6; Is 49.10 * 7.17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7.17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 * 7.17 Is 25.8; Ap 21.4

ángelwādh wā enep be. Bihí queétdih siete póojat nahnadih ā wūhup be. ³Bihí ángelbut orojih ī chājni pamapdih bíbohni Diosdih cáo wūhna ī cáagat naa pébh ā juí űuhup be.* Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandih ī wūhup be, nihat Diohwa ī wūbát bícdih widnit, Dios ā cháudup pebh jumni oro naajih ā cáo wūhat pínah niijná.* ⁴Páant ā cáo wūhuchah, caán chej jumni jeí, Diohwa ī wūbát bícdih Dios pebh ā chao ñah bejep be. ⁵Páant ā cáo wūhat túttimah, caán naadh bóo tūu tāóhdih caan pámapna náo yac péanit, baáboó ā puoh jéena bojop be.* Páant ā puoh jéenanachah, úum náah jumni wedoát énoh bícdih tubit ā yeéj yáanachah, baác ā méménap be.*

⁶Túttimah, queét siete ángelwā ī bíbohni póojat nahnadih póojat túut ī chājap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

⁷Biíc ángel ā jwíh póoj waawáchah, mah cámahni dahna, iigní tūu tāóhna bícdih, meép wid jumni, baáboó ā yúug jénepe be. Páant ā yúug jénechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ā iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, ylípbut, ā iigáh bejep be.*

⁸Caán túttimah, bihí ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant buég jéen bejnit, búdí mujna ā buég báahap be. Páant ā buég báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meépjeh ā túut nuumúp be.* ⁹Caán ā buég báahapboó búdí mujdih moón queejwā ī wunup be. Caánboó pahni dahwani jāajnábut ā daabáh bejep be.

¹⁰Caán túttimah, bihí ángel jwuh ā póojop be. Páant ā póojochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigní cúí, jeámant buég jéen bejnit, biquí mujna buég báahnit, meo waócáhnadhbut ā chūúup be.* ¹¹Páant ā buég báahachah, nihat ā chūúhni óoni mujna ā túut nuumúp be. Páant ā

ónachah, dawá cáacwā caán mahdih babhna, ī wunup be. Caán cúí “Óoni”, ā wūt jumup be.*

¹²Biíc peihcannit ángelwā ī póojat túttimah, bihí ángel jwuh ā póojop be. Páant ā póojochah, yeó, widh, cúiwābut tacdih yoób déejeh ī yeh iigát ā buudáh bejep be. Pánihna, chéna míc hora pohba yeó ā chāhcap be. Cheibut chéna míc hora pohba widh, cúiwā ī yeh iigáp be.*

¹³Queét chéna míc ī póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jijnídh wā enep be. Caán ā niij ñaacáchah, wā joyóp be. “iYeejép pohba! iYeejép pohba! iYeejép pohba! Wēpép ángelwā buu jwuh póojat túut caá ī chājap. Páant ī póojochah, chah yeejép yoobát nin baácdih jumnit ī yapbipna caá”, ā niij ñaacáp be.

Quinto póojat nah

9¹Queét chéna míc ángelwā ī póojat túttimah, bihí ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, cúí pah iigní ángel jarmant ā buég jéen jūúwáchah, wā enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ā wátat pínah niijná, Dios llavedih caandih ā wūhup be. ²Caanná dei juibínit, ā wátachah, búdí tūu jeí ā bac jūúwúp be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádhbut ā jáhachah, nihat ā dwpúáh bejep be.* ³Caán jeí cáth jumnit díguipwā pah jíghnit baáboó ī bej peét bejep be. Dúo ā tuábát panihmidih bíbohni, cáacwādh tuúbhna, búdí tubanit pínah ī jumup be.* ⁴Páant cáacwādh yeejép ī chājachah yuhna, ylípdih, máadh, bihí ī momnidihbut Dios ā yéjaat túutcap be. Caán ā wūt búudhca naáhwādhjeh ā yéjaat túutcap be.* ⁵Pánih yéjaat túutna yuhna, ā mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ā tuábát túutcap be. ⁶Páant ī tuábúchah, tubit tubanit, cáacwā ī wunat pínahdih búdí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah yuhna, queétdih Dios ā wunat túutcan níit.*

* 8.3 Am 9.1 * 8.3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * 8.5 Lv 16.12; Ez 10.2 * 8.5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * 8.7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 * 8.8 Ex 7.17-21 * 8.10 Is 14.12

* 8.11 Jer 9.15; 23.15 * 8.12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15 * 9.2 Gn 19.28 * 9.3 Ex 10.12-15 * 9.4 Ez 9.4 * 9.6 Job 3.21; Jer 8.3

⁷Queét díguipwā míc maonit pínah caballowā pah ī jígohop be. Maáta ī dūwát oro júdunadih ī dūwáp be. Íih móot cáacuíh móotna pah ā jígohop be.*
⁸Íih yóocnabat yaádfih waó yoóc pah bóo maátnei ī dūwáp be. Íih maobát jíófh maoná pah ā jígohop be.*⁹Íih tacadih ítah chóona ī dūwáp be, íih báhadih jáhat pínah niijná. Íih muj jwápana ā yáaat, dawá caballowā pútáni chóonadih wáinit, míc mawadih bejna, ī nāwat pah ā yáanap be.*¹⁰Íih doomántbat tuúbát doóbhna ā jumap be. Pánihna, cinco widh pohba ī tuúbáchah, cáacwā búdí ī tūbanap be.¹¹Nump bóo tólihdih moón ī maáh ángel queét díguipwādihtub wutni ā jumap be. Hebreo wéheatjih caán Abadón ā wút jumap be. Griego wéheatjih Apolión ā wút jumap be. Páant niijná, “Yéjea Beedáni”, niijná ī chājap be.

¹²Díguipwā cáacwādih yeejép ī tubáp chūáat túttimah, ī jwíih yeejép yapatji ā péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwā yeejép ī jwúub yabipna caá, páant muntih.

Sexto póojat nah

¹³Bíicjih bóo téihya ángelwā ī póojat túttimah, bíih ángel jwáh ā bíbohni nahdíh ā póojop be. Páant ā póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātíh, wéheat ā yáa bacap be.*
¹⁴Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ā níj naáwáp be: “Éufrates wút jumni muj jwéejboó queét chéneha míc cheonitji ángelwādih ma wataá”, ā niijíp be.¹⁵Páant ā niijichah jointí, caán ángel queét chéneha míc ā wawat tútntidih ā watap be, dawá cáacwādih ī mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ā chājat tútnti hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh páina ī chājap be. Pánihna, ī páini hora ā juyáchah, nihat cáacwādih tac yoób déejeh mawat túnt caá ī chājap.¹⁶Íih soldadowādih jenah ennit, “Dos cientos millones caballowājih chéudnit soldadowā ī jumna caá”, ī niijichah, wā joyóp be.

¹⁷Caballowādih, queétjih chéudnitdihtub wā enechah, nin pah ī jígohop be. Queétjih chéudnitíh báach jáhat ítah chóona, chod dūni, jeá jaihni, bóo jumni chóona dūonitidih wā enep be. Caballowāíh waó, jíó waoná pah ā jígohop be. Íih jacmant tuu iigát, ítah chej jum wíjini, tuu jeí bíicdih ā bacap be.¹⁸Pánihna, caballowā jacmant bacnijih tacdih yoób dée cáacwādih ī mawap be.¹⁹Queét caballowā íih jacmant, íih pijmantbat cáacwādih ī mawap be. Íih pij mai pah jígohni jumna, caanjíh cáacwādih ī chāacáp be.

²⁰Oboheéhtih, dawá ī mao júdhnitboó búdí yeejép ī yapachah enna yuhna, ī yéej chājatdih ī cádahcap be. Nemépdih ī wéi cádahcap be. Orojih, platajih, bronce wút jumni ítahjih, jeejih, máajih ī chājnidih “Dios caá”, ī níj jenah joyátidih ī wéi cádahcap be. Caán ī pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ā jumachah yuhna, caandíh ī wéi cádahcap be.*²¹Bíih ī yéej chājatdihtub ī cádahcap be. Cáacwādih ī mawat, ī weha máha nihcannitjih ī yéej chājat, ī nūmát, ī jiwátidihbut ī cádahcap be. Pánih cádahcan, ī túnt nūmcap be.*

Baini papélah quítbitdih ángel ā ub jūwáwt

10¹Túttimah, bíih wépép ángel mah tólih díitna ñuhni japmant ā dei jūwáwáchah, wā enep be. Áih wao cháh maí pahni júdu ā jumap be. Áih móot yeó ā yeh iigát pah ā yeh iiguíp be. Áih wiona máa iigni pah ā jígohop be.²Baini papélah quítidih watni ā tewep be. Áih jéihyemant bóo wio nah búdí mujna chūi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ā chūi ñuhap be.³Pánih ñuhnit, búdí úm náah jumni ā wép ejep be. Páant ā ejat túttimah, siete láa énoh ā ñuún puñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be.⁴Páant ā jepahachah jointí, wā daac jwíhij yuh be. Oboheéhtih, páant wā daacát túnt chājachah, jeámant weemdíh nin pah ái niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ā niijátjidih ma daacca bojoó”, ā niijíp be.

* 9.7 Jl 2.4 * 9.8 Jl 1.6 * 9.9 Jl 2.5 * 9.13 Ex 30.1-3 * 9.20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 * 9.20-21 Ex 8.15,19

⁵Páant ā niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chūi ñuhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjih ā júut ñahanap be. ⁶Pánih júut ñahanit, nin pah ā niijíp be: “Dios ā enechah, túi yoobópdih wā naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chājni ā jumna caá. Japmant moondíh, nin baácdih, nin baácdih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chājni caá. Bux páant bóojeh tigaá ā páñat. ⁷Péeni ángel áih póojat nahdih ā póojochah, ‘Nin pah wā chājbipta caá’, Dios ā niijátji pah ā yapbipta caá. Jon játih cáacwádih naóhcan yuhna, ā naáwátidih naóh yapanitboodíh át tái naóh beedánap wut jī. Páant ā niij naáwátjidih bux jwuh ā chājbipta caá”, caán ángel ā niijíp be.*

⁸Páant ā niiját túttimah, weemdih daacát tútcanniji ā jwúb naáwáp be, páant muntih. Nin pah á niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chūi ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibíni, ā bibohni papélah quítbitdih ma ubuú”, ā niijíp be. ⁹Páant ā niijíchah joiná, ā pebhna bejnit, caán quítbitdih wā úbúp be. Páant wā úbúchah joinít, nin pah weemdih ā niij jepahap be: “iDáa! Ma jeémé. Ma jwíih jeéméchah, belo mac pah ā tái náum jwuhbipta caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ā jüóhbipta caá”, ā niijíp be.

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, caán quítbitdih ubnit, wā jeémép be. Páant ā niijátji biíc yoobó, belo mac pah ā tái náum jwuhap be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jüúwáp be.* ¹¹Caandih wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih á jwúb niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, ī maátabut, túttimah ded pah ī yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ā niijíp be.

Dios naáwátidih chénewā naóh yapanit

11 ¹Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdíh ā wuhap be. Caán doóbhdih ā

wuhachahjeh, nin pah Dios á niijíp be: “Wíih muúdhí ma jenah enbi jwuhúú. Caán muúdhí juibí jenah ennit, weemdíh ī cáo wúhat naadíh, weemdíh wéinítdihbut ma jenah enéé.” ²Obohjeéhtih, caán muú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judiówā nihcannitdih wáhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidih, caán tútchidih moondíhbut túbit yeejép ī chājbipta caá.* ³Wíih doonádih ī naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíihwádih wā wahbipta caá. Páant wā wahachah, jüiná dúwát chóonadih ñonit, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh ī naóhbipta caá”, ā niijíp be.

⁴Queét naóh yapanit chéne olivo wut jumni nahna panihnit, chéne jii cáagat nahna panihnitbut ī jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét ī ñuhna caá.* ⁵Det queétdih en jüihnit ī yéj chājíhichah, íih jacmant bóo tux iigát panihatjéh queétdih ī maobipta caá. ⁶Queét chénewā ī naóh yapaat pah bóo mah ā buúgcát pínah wépat ī bíbohbipta caá.* Mujdih meép mujnajeh tút nuumát pínah wépatbut ī bíbohbipta caá.* Nin baácdih moondíh judhcabit wunatna ī wúhat pínah wépatdihbut ī bíbohbipta caá. Pánihna, ī náahat pah bóo ī chājbipta caá.*

⁷Páant ī naóh yapa péanachah, nump bóo tólihboó jumni Namo bac jüóhnit,* naóh yapanitjéh míc maonit, queétdih ā mao yohbipta caá.* ⁸Páant ā mawat túttimah, Jesúsdih ī péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íih bácahnaji ā ñajbipta caá. Caán tútchidih moón túbit yeejépwā caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút ī nihat pah ī jumna caá.* ⁹Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap tui ñaj, bíh yeó jáap tac yoób íih bácahnaji ā ñajbipta caá. Páant bóo yeó jáap ā ñajachah, nihat baácdih moón ī wéi enat pínah niijná, íih bácahnajidih ī yohat tútcancan niít.

¹⁰Queét chénewā, cáacwádih moh yéjanitji ī wunachah ennit, nihat

* 10.5-7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7 * 10.8-10 Ez 2.8—3.3 * 11.1 Ez 40.3; Zac 2.1-2
* 11.2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 * 11.4 Zac 4.3,11-14 * 11.6 1R 17.1 * 11.6 Ex 7.17-19
* 11.6 1S 4.8 * 11.7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11.7 Dn 7.21 * 11.8 1S 1.9-10

baácdih moón búdí í wēibipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bíf déedih í míc wēhbirna caá.

¹¹Íih bácahnaji bíc peihcanni yeó jáap tái ñaj, bífh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ã jwúb boobipna caá. Páant í boo pud jūwúchah ennit, nihát cáacwá queétdih í en wáhi bejbipna caá.*

¹²Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ã yáanachah, í joibípna caá. Queét chénewádhíh nin pah ã niijbípna caá: “Ninboó ñi púh laáb jūwú”, ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, queétdih jūihnitji í enechah, mah tólihjih í púh laab béjbipna caá.* ¹³Páant í púh laab béjchah, baác búdí ã mémébirna caá. Páant ã méménachah, caán tútchidih bóo dawá munná ã buugúchah, siete mil cáacwá í wunbirna caá. Bitá wuncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, í niijbípna caá.*

¹⁴Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwá yeejép í yapap be. Páant í yapat túttimahbitjeh, bíc láa yeejép í jwúb yapbirna caá, páant muntih.

Péeni nahdih á póojat

¹⁵Túttimah, péeni ángel jwuh ã bíbohni nahdih á póojop be. Páant á póojochah, jeámant í wēp wéhenachah, wá joyóp be. Nin pah í niij wēi naáwáp be:

“Jwí íp Dios, ã wéúh Cristo bícdih nin baácdih moondih í wutuchah, buu jwuh nihatdih í jepahat túttna caá. Dios ã maáh jumát ã buúdcán níit”, í niijép be.*

¹⁶Páant í niijíchah joinít, Dios pebh chúndnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandih í weñep be.

¹⁷“Maá, meém caá chah wēpni. Jon játih meém matát jumap tají. Buubut ma jumna caá. Buu jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wēpatjih ma jepahat tútbitipna caá. Páant ma chājachah ennit, ‘Táina caá’, meemdhíh jwí niijná caá.

¹⁸Nin baácdih moón meemdhíh jepahcannitboó, í íjip yah jí. Páant í jepahcatji jíib, buu meemboó queétdih búdí íjnit, peéh chājat tút caá ma chājar.* Wunntijidih ma peéh chājbirna caá. Obohjeéhtih, míhwá í tái chājatji jíib, queétbodydhíh ma tái chājbirna caá. Ma naáwátdih naóh yapanitji bita míhwá bícdih majeéh jumnit, í tái wēibipna caá. Maátadih, moh yeejnitdihbut míhwá í jumuchah, ma tái chājbirna caá.* Nin baácdih moondih yeejanitdih buu yohat tút caá ma chājar”, í niijép be.

¹⁹Páant í niiját túttimah, jeáboó jumni Dioh mué jéc pāa lajnidih wá enep be. Pánih enna, caán mué díitna, Dios cáacwádhíh teo wáacat tút niijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhát pahidihbut wá enep be. Caandih wá enechah, búdí úm náah jumni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dahnabut ã joh buugúp be.*

Yad wili, Maí Dūunibut

12 ¹Páant úm náah jumni ã yapat túttimah, nin baáboó ded pah ã yapat pínahdih Dios jeáboó í júntup be. Pánih júntup oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wá jwíih enep be. Mífh yégueh yeo páh ã yeh iigúp be. Caánt widhdih mi chūi ñuhup be. Maáta í dūwát júdu dée, doce cúiwá jumni júduhíh mi dūwáp be. ²Caánt mi weép jáana, tūbit mi ñaacáp be.*

³Túttimah, jeáboó jwúb ennit, búdí maí dūunidih wá enep be. Caán siete waó jumni ã jumap be. Waó jumát pah maáta í dūwát júdnadih ã dūwáp be. Díez mona jumni ã jumap be.* ⁴Áih píjjih cúiwádhíh tacdih yoób dée ã ub pāi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wūhdih joó jeémát tút niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* ⁵Páant ã páñachah, newé

* 11.11 Ez 37.5,10 * 11.12 2R 2.11 * 11.13 Ap 6.12; 16.18 * 11.15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * 11.18 Sal 2.5; 110.5 * 11.18 Sal 115.13 * 11.19 Ap 8.5; 16.18-21 * 12.2 Mí 4.10 * 12.3 Dn 7.7 * 12.4 Dn 8.10

wéepdih mi túuhup be.* Caán wébít nihát baácdih moón í maáh pínah á jumup be. Páant Maáh chah wépní á jumuchah, cáacwā caandíh í jéih yap yohcan níít. Páant á cáac jumuchahjeh, Dios á pebhna caanbítidih á ub ñah bejep be.* ⁶Páant mi wúúhdih á ub bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios á ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih á en dawáp be.

⁷Páant mi jweyát túttimah, jeáboó í míic mawachah, wā enep be. Miguel áih ángelwā bíicdih jüóhñit, Maí Dũñni áihwā bíicdih í jumupna míic mawadih í juibínap be.* ⁸Pánih míic maonit, Miguelwāboó Maí Dũñniwādih yap yohñit, jeáboó í jwúub jumát tútticap be. ⁹Pánih yap yohna, caán Maí Dũñni, nemépwā í maáh, Satanás wüt jumnidih, áihwā bíicdih nin baácsna á yohop be. Nihat baácdih moondíh yeeni caá á jumup.* ¹⁰Túttimah, jeámant nin pah bíih á wép naáwáchah, wā joyóp be:

“Buu jwuh jwí íip cáacwādih á táí ubna caá, buca. Jwí íip á wútatdih yap yohñit í wihcan caá. Á wahni Cristodihbut det yap yohñit í wihcan caá. Nemépwā í maáh jeáboó jumnijidih baácbóó á yoh jéenanap be. Caán nemépwā í maáh yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbut jwí déewā panihñit Jesúfhwādih ‘Nit yeejépwā caá’, jwí ípídih níij naóh yacna á cháj jwuhup jí.*

¹¹ Queét Jesúfhwā Oveja Wúáh meépdih táí jenah joinít, nemépwā í maáhdih í yap yohop be. ‘Jesuscristo wun wúhna, jwí yéejatdih á yoh wúhup jí’, níijnit, nemépwā í maáhdih yap yohñit í jumna caá. Páant táini doonádih í naáwát peéh, bita queétdih í mawíhichah yuhna, Cristofh doonádih í naóh cádahcap be.

¹² Nemépwā í maáh baácbóó yoh jéenaní á jumuchah enñit, yeéb jeáboó jumñit ñi weñé. Oboghjeéhtih, yeéb con baácbóó jumñit, búdí mujboó jumñitbut moh yéejnit ñi jumvipna caá. Pánihna, caandíh peéh chájat pínah tóah jüúwúchah jéihna, nemépwā í maáh búdí á íjna caá. Pánih íijnit, ñi pébhna juibína, yeebdíh á moh yéejabipna caá”, á níijíp be.

¹³Miguel caandíh á yohatdih jéihñit, Maí Dũñni wébít íindih á ñuun béjep be. ¹⁴Oboghjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh muj jwápa pah bóo á wúhup be, cáac wihcapboó mi jíj jwei béjat pínah níijná. Caanná mi juibát túttimah, bíic peihcanni jópchi táí beéd, bíih jópchi tac yoób Dios caántdih á en daobípna caá, Maí Dũñni caántdih á yéejacat pínah níijná.* ¹⁵Caanná mi bejechah, caántdih daabáát tútt níijná, búdí muj pah bóo Maí Dũñni á éeguer be. ¹⁶Páant á éeguechah enñit, caántdih wapát tútt níijná, baácbóó á dáuc bejep be, á éegniji mah caán íitboó á nooj yác bejat pínah níijná. ¹⁷Páant á nooj yác bejechah enñit, caántdih jéih maocan, Maí Dũñni búdí á íjip be. Pánih íijnit, caántdih buájacán, mi juimená, Dios á wútatdih jepahñit, Jesúh táini doonádih jepahñitdih míic mawadih á bejep be. ¹⁸Pánihna, Maí Dũñni búdí muj jwéejdih bóo óondih á juibí ñuhup be.

Búdí mujmant aáb jüóhni Namo

13 ¹Páant caán óondih Maí Dũñni á jwí ñuhuchah, caán búdí mujmant Namo jwuh, pah juinít, á aáb jüúwúchah, wā enep be.* Caán Namo queét chénewā Dios naáwátidih naóh yapanitjidih maonijeh muntih á jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni á jumup be. Áih mona jumát pah maáta í dūwát júdunadih á dūwép be. Áih waonádihbut wüt daácsni á jumup be. Caán wútna “WEEM CHAH WÉPNI CAÁ”, á níij daacátidih enna, Dios búdí á íjna caá.*

* 12.5 Is 66.7 * 12.5 Sal 2.9 * 12.7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12.9 Gn 3.1; Lc 10.18
* 12.10 Job 1.6-12; Zac 3.1 * 12.14 Dn 7.25; 12.7 * 13.1 Dn 7.3 * 13.1 Ap 17.3-12

²Caán Namó jíó daacá, wēpép bejni, tac behni pah ā jumup be. Búdí jítxha jumni, búdí téih chóabut jumni, wēpép ā jumup be. Áih jac búdí jíó jac pah bóo ā jumup be.* Maí Dũũniiboó Namó ā wutat pínah wēpatdih ā wũhup be. Pánih wũhna, queét chénat pah nihat cáacwádih wutat tútt niijná, caandíh maáh ā waadánap be. ³Caán Namodih mao yohíhna, bífc wao dáhdih í búuh baacátji jwúub ñũũmni ā jumup be. Pánihna, caán ā jwúub ñũũmátjidih ennit, nihat cáacwā en wúhi bejnit, Namó queétdih ā wutuchah, í jepahap be. Nihat áihwā í jumup be. ⁴Namó ā wutat wēpat pínahdih Maí Dũũni ā wũhuchah enna, cáacwāboó bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Namodihbut í weñep be. Pánih wēina, nin pah Namodih í níj weñep be: “Bíih meém ma wēpat panihni ā wihcan caá. Det meemdíh míic maona, í jéih yap yohcan níit”, í níijp be.

⁵“Chah wēpni caá”, Namodih níijnít, Diosdih yeejép í wéhenachah yũhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ā jumat túttup be. ⁶Caán Namó Diosdih, áih wútdih, ā jumupdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ā wéhenap be.* ⁷Dioíhwádih míic maonit, queétdih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yũhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandíh Dios ā wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh Namó maáh ā jum jwũhup be.* ⁸Nihat Diosdih jepahcannit míicjuh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Dios nin baácdih ā chájat pínah játih, áihwā pínah í wútnadiah átát daacáp wut jí. Caán ā daácní tólih Oveja Wúúh í maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih í wútdih daacca naáhwā míicjuh Namodih í weñep be.*

⁹ íDet molít jumna, í joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muéboó nemnit pínahdih í nembipna caá. Det jwáag maonit pínahdihbut í jwáag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwíit Dioíhwā yeejép yapna yũhna, caandíh túi jenah jóf cádahcat caá náahap.*

Baác díftmant jũóhni Namó

¹¹Táttimah, bífh Namó baácmant ā bac jũúwúchah, wā enep be. Oveja wúúh chéne jáap mona jũóhñibit pah jígohni úum náah ā wihcap yah be. Obohjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be.

¹²Pánihna, mujmant jũóhni Namoboó, baácmant jũóhñidih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadáníboó, nihat baácdih moondíh mujmant jũóhni Namó, búuh baácnijidih ā weñat túttup be.

¹³Baácmant jũóhni Namó ā wēpatdih júutnit, búdí iigát déedih jeámant ā buúg jéen jũúwát túttup be, cáacwā caandíh en wúhi bejnit, í jepahat pínah níijná.

¹⁴Mujmant jũóhni ā wutuchah, baácmant jũóhniiboó ā wēpatíh cáacwádih ā yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jígohnidih ā pápat túttup be. Caán jwíih jumni íibat naajíh í búuh baác yohniji yũhna, ā jwúub boonap be. Páant í chájachah enna yũhna, Dios páantjuh ā enah boj jwũhup be.* ¹⁵Baácmant jũóhni Namoboó mujmant jũóhni pah jígohni í pápnijidih caolih ā jéyanachah, ā wéhenap be. Det caán pápnidih í wéicat enna, í mao yohat túttup be. Diosboó caandíh páantjuh ā cháj jwũhat túttup be. ¹⁶Caán baácmant jũóhni Namó nihat cáacwádih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadiah, bitadiah íih móot juúhñadiah ā daacát túttup be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíbohñit, moh yéejnit, teo wũhñit, teo wũhñannitdih, nihat bíic yoobó ā daacát túttup be. ¹⁷Caán jwíih jumni Namó biquínadiah áih wútdih, bitadiah áih númerodih daacca naáhwádih ā jíib chájat túttup be.

¹⁸Caán daacátidih túi jéihyat caá náahap. Dios á teo wáacatíh jéihñit jumna, Namóh daacátidih ñi túi beh enbipna caá. Caán número newéih wút ā jumna caá. Áih número seiscentos sesenta y seis caá.

* 13.2 Dn 7.4-6 * 13.5-6 Dn 7.8,25; 11.36 * 13.7 Dn 7.21 * 13.8 Sal 69.28; Ap 3.5
* 13.10 Jer 15.2; 43.11 * 13.14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

Oveja Wūúh, ā ñionitbut

14 ¹Táttimah, jeáboo jumni Sión wūt jumni jeejǐh ñuhni Oveja Wūúhdih wā enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwā ī jumup be. Queét áih wūtdih, ā ípǐh wūtdihbut íh móot juáhnadiah daácnit ī jumup be.* ²Queétdih wā joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ā yáaat pah, búdí énoh ā yáaat pahbut áí yáanap be. Árpal ī niijni búitat dahna ā yáaat pahbut áí yáanap be. ³Caanjǐh maáh ā chúudup pebh, chéneha míic dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cáacwā ī ñuhup be. Caanjǐh ñuhnit, jáap ewatdih eona ī chájap be. Nin baácdih jumnitji yéejat yohnit, ā táí ubnit jumna, queétdih caán jáap ewatdih ī jéihyep be. ⁴Queét ī weha mána yaádh nihcannitjǐh yéej chájcanit jumna, Oveja Wūúhdihjeh táí péenit ī jumup be. Yeejépwájeéh jumnitjidih Diosboó áihwā pínah ā ubup be. Queétoó áihwā pínah, Oveja Wūúh pínahbut, túi jepahnit ī jumup be.* ⁵Pánihna, yeeccannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic ī jumup be.*

Bíic peihcannit ángelwā
ī naóh jéenaat

⁶Táttimah, jeáboo yeo nump bihí ángel ā jiiijáchah, wā enep be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwā poómp jumap pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moonádh naóhni ā jumup be. ⁷Caán ángel wēp naóhna, nin pah ā niij jéenanap be: “Diosdih ñi úumú. Buu jwuh cáacwádh peéh chájat túut caá ā chájap. Pánihna, caandíh ñi wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboo jumnidih, nihat con baáboó jumnidihbut chájni caá. Pánih wēpni ā jumuchah jéihna, caandíh bóidicha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ā niijíp be.

⁸Páant ā niiját táttimah, bihí ángel jwuh nin pah ā niij jéenanap be: “iÑi joyoó! Babilonia wát jumni búdí tátdhidih moón wēpni ī jumuchah

yuhna, queétdih Dios jáantjeh ā yoh beedána caá.” Queét páant ā yohnit nihat bitadiah ī yéej chájat túutap be. Máihnit, bitadiah ī wūhuchah, queétdih bíic yoobó tubit yeejép ī chájap be. Pánih chájna, “Dios caá”, ī niij pápnidih ī weñechah, queétdih ī en yacap be”, ā niijíp be.

⁹⁻¹⁰Queét chéne ángelwā ī niiját táttimah, bihí ángel jwuh, nin pah ā niij jéenanap be: “Det Namodih, ā pápat túutnidihbut wéinit, íh móotdih, téihyadih áih wūt daácnitdih Dios ā peéh chájbiipna caá. Dios queétdih búdí íijnit, iiguípna ā wahbiipna caá. Caán dūbcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéej náah jumnit, tubit ī ñaácbiipna caá. Áih ángelwā, Oveja Wūúhbut ī enechah, yeejép ī yapbiipna caá.* ¹¹Caán iigát tuu jeí ā yaicán niit.* Queét tubit jígah náah jumnit páantjeh ī jumbiipna caá. Nihat cáacwā Namodih bóidicha caj yoh ñaj wéinitdih, yeejép tubat páantjeh ā jumbiipna caá. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pah bíic yoobó ī tubabiipna caá. Á pápat túutnidih wéinit, áih wūt daácnitdihbut páant yeejép ī yapbiipna caá”, ā niijíp be.

¹²Páant yeejép ī yapachah ennit, jwiit Dioíhwáboó ā wutatdih jepahnit, Jesúsdih cádahcat caá náahap.

¹³Táttimah, jeámant ā jwúub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwá caandíh cádahcannit jumna, ī wunat táttimah, búdí ī wéibiipna caá’”, áí niijíp be.

Páant ā niiját táttimah, Túini Espiritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tígáa. Yoobópdih tígáa. Queét búdí ī tewatdih péanit, ī choobíipna caá. Dios pehbubó ī púuh laáb juibínachah, ī túi chájatjidih jéihnit, queétdih ā túi chájbiipna caá. Pánihna, queét caanná juibíinit, búdí ī wéibiipna caá”, ā niijíp be.

Dios cáacwádh ā ñíwat

¹⁴Táttimah, túi baabní mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihdih nihat cáacwā

* 14.1 Ez 9.4; Ap 7.3 * 14.4 Ex 23.19; Stg 1.18 * 14.5 Sof 3.13 * 14.8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 * 4.9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * 14.11 Is 34.10

úud jeñé ā ch́úudup be.* Caán ch́úudni maáta ī d́uwát oro júdudih ā d́uwúp be. Bífc íibat túi eéep, pácahidih ī bóodat naá déedih ā bíbohup be. ¹⁵Túttimah, bífh ángel Dios ā jumupmant ā bac júúwúp be. Pánih bac júóhñit, mah tólihjih ch́úudnidih ā wép ejep be: “Buu jwuh Dios ā jenahat láa ā juiná caá. Pánihna, míh pácahi panihni ā túi baabáchah, ma bíbohni íibat naajíh míh cáacwádih ma ub beedá bojó”, ā níijp be.* ¹⁶Páant ā níijíchah joint, mah tólihjih ch́úudni ā bíbohni íibat naajíh nin baácdih bóo pácahi panihnidih ā bóod jwíhip be.

¹⁷Túttimah, bífh ángel jwuh Dios ā jumupmant ā bac júúwúp be. Caanbút mah tólihjih ch́úudni ā bíbohni dée íibat naa méntih ā bíbohup be. ¹⁸Túttimah, bífh ángel jwuh Diosdih cáo wáhat naa pébh jumni ā bac júúwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tuu iigátdih en daoní jumna, nin baáboó ífg beedáat pínah wépat bíbohni be. Pánih bac júóhna, eéep íibat naá bíbohni ángeldih ā wép ejep be: “Con baácdih bóo jumni jiwá igúfha panihni ā túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íibat naajíh caandíh ma bóod ub beedánaá”, ā níijp be. ¹⁹Páant ā níijíchah joint, caán ángel nin baácdih bóo igúfh pihanadih ā bóod ub beedánap be. Páant ā bóod ub beedánit, caán igúfh pihanadih ī búuh chuñat júáboó ā yoh yacap be. Páant ā yoh yacat pahjeh tigaá, caandíh náahcannitdih Dios búdí íijnit, queétdih peéh chájna, ā yohbipna caá. ²⁰Pánih yohna, caán tútchi jwéejdih ī búuh chuñat júádih igúfh pihanadih ī búuh chuñat dée pah yeejép cáacwádih ā mao yohat túutup be.* Caanjíh ī mao yohochah, íih meép ā nooj b́ac bejep be. Caán meép muj pah ā jumup be. Tres cientos kilómetros ā nooj béjep be. Pánih nooj b́ejna, chéne metros dée ā numahap be.

Cáacwá yeejép ī yapat pínahdih
siete ángelwá ī bíbohah

15 ¹Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wá en wáhi bejep be. Nin baáboó ded pah ā yapat

pínahdih weemdíh ā júutup be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohatdih wá enep be: Siete ángelwá ī jumup be. Cáacwá ī yeejatdih Dios búdí íijna, queéet siete ángelwáboó yeejépwádih ā pée peéh chájat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cáacwádih ī peéh chájat pínah níijná, queétdih wahat túut ā chájap be.

²Queéet ángelwádih wá enat túttimah, búdí mujdih wá enep be. Caan muj túi jélejni tuu iigátjih widni ā jumup be. Namodih, ā pápat túutnidih, áih número dih ā daacát túutatdihbut jepahcannitji caán muj jwéejdih ī ñuhuchah, wá enep be. Caanjíh ñuhñit, Dios ā wáhni árpas ī níijní bítat dahnadih ī bíbohup be. ³Dios ā yap yohatjidih jenah joint, Diosdih teo wáhni Moisés ā chájatjidih eona,* Oveja Wáuh ā chájatjidihbut wéi eona, nin pah ī níj ewep be:

“Maá, meém chah wépmi caá. Ma chájatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chájat. Meém nihah baácdih moón ī maáta chah maáh caá. Yoobópdih chájni caá.

⁴Nihah cáacwá meemdíh úumñit, ‘Chah wépmi caá’, ī níijbipna caá.* Meemjéh yeejat wihcanni caá. Nihah baácdih moón yoobópdih ma chájatdih enna, ma pebh juibínit, bódiha caj yoh ñajnit, meemdíh ī wéibipna caá”, ī níijp be.*

⁵Túttimah, jeáboó jwáub ennit, Dioíh muú jéc páa lajnidih wá enep be. Pánih enna, caán muú díitna, Dios cáacwádih teo wáacat túut níijná, ā naóh daácní naaná ā ñuhah pahdih ā ñajat tólihdiht wá enep be.* ⁶Caán muúdíh wá enechah, queéet siete ángelwáboó yeejépwádih ā pée peéh chájat túutnit pínah caán muú díitna jumñit, ī yoób bac júúwúp be, buca. Túi baabní yeh iigní yégueh chóona duonít, oro tórpjeh jóoh poómp yoób juí wáí chéonit mífc ī jumup be. ⁷Páant ī bac júúwúchah, bífc dawá quíibna jumni

* 14.14 Dn 7.13 * 14.15 Jl 3.13 * 14.20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15
* 15.3 Ex 15.1-18 * 15.4 Jer 10.7 * 15.4 Sal 86.9 * 15.5 Ex 38.21

ángelboó queét siete ángelwādih ī yoobó oro pamapnadih ā wūhup be. Caan pámap díftdih cáacwā ī yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjina, ā peéh chājat pínah táí yáoni ā jumup be. ⁸Páant ā wūhuchahjeh, Diofih muú díftna ā yeh iigát, ā wēpatbut jumna, tūu jeí ā jum peét bejep be. Pánihna, Dios ā wēpat búdí jumna, queét siete ángelwā ī peéh chājat pónih, tūu jeí muujéh ā jumuchah, ded bíc ā jéih waadcáp be.*

Dios cáacwādih ā peéh chājat jumni siete pamapna

16 ¹Táttimah, Dios áih muumánt ā wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādih nin pah áí níj naáwáp be: “Wā níjájti pahjeh, buu baácdih moondfih peéh chājat táut caá wā chājap. Pánihna, ní bíbohni pamapna díftboó jumnidih ub bejnit, baácbó ní puoh jéenabí”, ā níjíp be.

²Páant ā níjíchah jointi, bíc ángel ā bíbohni pamapdih ub bejnit, caán díftboó jumnidih baácbó ā puoh jéena bojop be. Páant ā puoh jéenanachah, Namofih cáacwā yeejép yaohna jumnit ī jumup be. Queét áih wūt dwonít mícjeh, caan páh jíghnidih ī pāpnidih wēnit ī jumup be. Páant ī chājatji jīb, queétdih ā peéh chājachah, nihat íih bácahnadih dawá yahwítna ā jumuchah, queét tubit yeejép ī tubanap be.*

³Páant ā puoh jéenaat táttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih búdí mujboó ā puoh báaha bojop be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj meépjeh ā jumah bejep be. Wunníh meép pah ā jíghohp be. Páant yeejép meép ā jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwá ī táí wun beedáh bejep be.

⁴Chénewā ī puoh jéenaat táttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbūt ā puoh báahani ā chūúup be. Páant ā chūúúchah, meép mujna mícjeh ā táut nuám beedáh bejep be.* ⁵Páant ā táut nuumúchah ennit, bíh

ángel mujnadih en daoní, nin pah áí níjíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá.

Jon játih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cáacwā yeejép ī chājachah enna, queétdih peéh chājna, meép mujna chājat yoobópdih tigaá.

⁶Namofhwáboó míhwādih maona, meép ī yohop be. Páant ī mawatji jīb, queétdih meépdihjeh ma babbat táutat yoobópdih caá. Páant ma chājatdih tibeé queét ī náahap be”, ā níjíp be.

⁷Páant ā níjít táttimah, Diosdih cáo wūhat naajéh ā wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chājap be”, áí níjíp be.

⁸Bíic peihcannit ī puoh jéenaat táttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih yeodíh ā puoh jáhanap be. Páant ā puoh jáhanachah, cáacwādih ā tehaat pínah níjina, Dios yeodíh tubit ā chāhaat táutup be. ⁹Pánihna, cáacwā tubit wun tehna, Dios queétdih ā peéh chājatdih jéihnit, caandíh yeejép ī jūihñup be. Yeejép yapna yuhna, ī yéejatdih jíghacan, ī noón cádahcap be. “Dios táini caá”, ī níj wēi naóhcap be.

¹⁰Chénena míic ī puoh jéenaat táttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih Namo ā chūúdupboó ā puoh jéenanap be. Páant ā puoh jéenaat táttimah, ā maáh jumupboó ā dwpúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, íih nuúcdih ī néeh chāacáp be. ¹¹Dios queétdih ā yaoh chājachah jéihna, caandíh yeejép ī jūihñup be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yahwítna dwoná yuhna, ī yeejép chājatdih jíghacan, ī noón cádahcap be.

¹²Bíicjeh bóo téihya ángelwā ī puoh jéenaat táttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih Éufrates wūt jumni mujna ā puoh báahanap be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj ā

* 15.8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4 * 16.2 Ex 9.10; Dt 28.35 * 16.4 Ex 7.17-21; Sal 78.44 * 16.10 Ex 10.21

jōpah bejep be, yeó aáb jūúwáp mant moón maáta íh cáacwā bíicdih í chūúhat pínah niijná.*

¹³Táttimah, bíic peihcannit nemépwā bubúwā pah jígohndih wā enep be. Bíic Maí Dūuníh jacmant ā bac jūúwáp be. Bíih mujmant jūóhni Namóih jacmant ā bac jūúwáp be. Bíih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níj yeeni baácmant jūóhni Namóih jacmant ā bac jūúwáp be. ¹⁴Queé bíic peihcannit nemépwā cáacwā í jéih chājca naáhdih chāj jūútmít pínah í jumup be. Nihat baácdih moón í maáta íh cáacwādhbat í míic mawat túutup be. Páant í míic mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwādh wutni jumna, péé míic mawat yeó jáap ā jumuchah, caandíh eníhcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

¹⁵Caandíh wā enat pónih, nin pah Jesús jwuh ā níj naáwáp be: “íNi joyoó! Nūumní cáac ní náhnicah, nūumúdhí ā juibíat pah, weembút ní náhnicah, wā dei bejipna caá.* Pánihna, yéguéh dūonít í tíccat pah, túinidih chājnit, wā jwúub dei juibínachah, ní tíccan níit. Páant wā dei juibíat pínahdih túi pánit, búdí ní wēibipna caá”, ā niijíp be.

¹⁶Queé bíic peihcannit nemépwā nihat baácdih moón í maátadh míic mawat túut niijná, í yoób míic wáacat túutup be. Hebreo wéheatjīh “Armagedón”, wūt jumupboó í míic wáacap be.*

¹⁷Seis ángelwā í puoh jéenaat táttimah, caán péeni jwuh ā bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumupboó ā puoh yohop be. Páant ā puhwuchahjeh, áih mūmánt Dios wéwép āf niijíp be: “íPáant bóojeh tigaá, búca!” ā niijíp be. ¹⁸Páant ā niijíchahjeh, úum náah jumni yoobát énoh wedóat bíicdih pūi, baác búdí ā méménap be.* Jon jātíh páant bóo pohba baác āpí mémécan jīí. Būu caá chah baác méméat ā yoób jumup. ¹⁹Páant ā baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peé bejna, bíic peihcanni tútchina pah ā chāwáp be. Nihat bíih tútchinabut ā boto

jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih moón tabit yeejép í chājatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queétdih búdí ā peéh chājap be.* ²⁰Pánih baác méména, nihat quewana boto daab bėj, jeenábut ā boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ā noón wihcap be.* ²¹Dahwani cámahni mah dahna cáacwādhí ā būug lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ā jumup be. Pánihna, queétdih ā būug lájachah, cáacwādhí tabit ā peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép í jūihñup be.

Tabit yeejép chājat túutnih

17 ¹Táttimah, siete pamapnadh bíbohnt ángelwājeéh jumni wā pebh juinít, nin pah weemdíh ā níj naáwáp be: “Ma en jūúwá. Dawá mujna chah chūudnih dawá cáacwādhí tabit yeejép mi chājat túutat peéh, Dios ā peéh chājat pínahdih meemdíh wā jūutbipna caá.* ²Nihat baácdih moón í maátadh mi watna caá. Queé maáta caántdh jepahnit, míjeéh í yéj chājap be. Páant í chājachah, nihat cáacwābút bíic yoobó í yéj chājap be”, ā niijíp be.*

³Páant ā niiját táttimah, Táini Espiritu ā wēpat weemdíh búdí ā jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdíh ā ub bejep be. Á ub juibínachah, dūuni Namojih yad wili mi chūuduchah, wā enep be. Caán Namó wā jwíh ennijeh muntih ā jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumup be. Áih waonádih dawá wūt yee daácní ā jumuchah ennit, Dios búdí ā íjna caá.* ⁴Caanjíh chūudnihboó maáta í dúwát chóodih mi dúwáp be. Caán chóona chod dūuni, nūnúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí juib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbna bíicdih í wid búudhni ā jumup be. Oro pamapdhíhut mi bíbohóp be.* Caán pámap túi jígohni jumna yuhna, caán díitboó búdí yeejép mi chājat ā jumup be. ⁵Caánt yeejép wili míih móot juúdhí mi

* 16.12 Is 11.15 * 16.15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 * 16.16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11 * 16.18 Ap 8.5; 11.13,19 * 16.19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10
* 16.20 Ap 6.14 * 16.21 Ex 9.23; Ap 11.19 * 17.1 Jer 51.13 * 17.2 Is 23.17; Jer 51.7
* 17.3 Ap 13.1 * 17.4 Jer 51.7

wüt daácní ã jumup be. Caan wútdih bita í túi jéihcan caá. Nin caá mi wüt: “BÚDÍ TÉTCHI BABALONIA WÉT JUMNI TÉTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHÁJATDIH NĪNAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTCANNIH CAÁ”, niij daác búudhnih mi jumup be. ⁶Dawá Jesúfhwádih míic maonit, íih meép í yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. JesúsdiH í cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weemboó wá en wúhi bejep be. ⁷Páant wá en wúhi bejehah ennit, ángel weemdíh nin pah ã niijíp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wá jéihyabipna caá. ⁸Caán Namó játih jumni ã jumup be. Obohjeéhtih, buu ã wih jwáhcan caá. Túttimah, caán numah bóo ítmant jumni ã bac jüóhbiHna yah caá. ^{*}Páant ã bac jüúwát túttimah, iiguípna ã bejbiHna caá. Nin baác ã jumát pínah játih Dios áihwá pínah í wútdih áih papélah tólihdih ã daacáp jl. ^{*}Pánihna, ã daacca naáhwáboó caán Namó ã jwáub jígohochah, í en wúhi bejbiHna caá.

⁹“Buu wá naáwátdih jéihfhna, ñi túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ã jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ã jumna caá. ¹⁰Cinco maáta í maáh jumátjhi jáantjeh ã buudáh bejep be. Bíih queét túttimah, buu maáh ã jumna caá. Bíihboó caán túttimah maáh waadní, bahnijeh ã jumbiHna caá. ¹¹Namoboó játih jumni, buu wilhcani, queét siete maáta túttimah, jwáub jumna, maáh ã waadbiHna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbiHna caá.

¹²⁻¹³“Namóih mona, diez maáta panihnit í jumna caá. ^{*}Dawá cáacwá í chah maáta pínah í jumna caá. Obohjeéhtih, queétdiH maáta í waad jwáhcan caá. Queét diez maáta bíic yooó jenah joinít, Namóihwá í jumbiHna caá. Pánihna, íih baácdiH moón í chah

maáh Namodih í waadábipna caá.

¹⁴Queét diez maáta Namó bíicdiH bejnit, Oveja Wúúh ã ñionit, caandíh cádahcannit bíicdiH í jumupna, míic mawadih í juibíbiHna caá. Páant í míic mawachah yahna, Oveja Wúúh áihwá bíicdiH queétdiH í yap yohbiHna caá. Caán Oveja Wúúh niHát cáacwá í maáta chah Maáh caá ã jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdih ã yap yohbiHna caá”, ángel ã niijíp be. ^{*}

¹⁵Caanjéh muntih nin pah ã jwáub niijíp be: “Buu caánt yeejép chājnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jumátidih wá naóhbiHna caá. Caan mujna nin baácdiH moón, dawá cáacwá í jumát pah caá. ¹⁶Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chājnihdiH í enfhcan níit. Pánihna, queétdiH míih bíi déedih, míih táini yéguehdihbut déuc wáí beedánachah, tíic náah jumnih mi cháobíHna caá. Míih déepdiHbut í jeémpbiHna caá. Páant í jeémp judhndihbut í cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷Dios yeejép chājnihdiH yohat táut niijná, queét diez maátadiH bíic yooó ã jenah joyát táutup be, Namodih íih baácdiH moón chah maáh ã jumát pínah niijná. Jon játih Dios ã niijátjhi pah ã yap beedéahjeh, Namoboodfihbut ã yohbiHna caá. ¹⁸Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wét jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón niHát baácdiH moondíh yeejép wutnit í jumna caá”, ángel ã niijíp be.

Babilonia tútchi yohni ã jumát

18 ¹Túttimah, bíih ángel, Dios pebh jumni ã dei jüúwáchah, wá enep be. Búdí wēpni jumna, ã yeh iigát niHát baácboó ã túi baabáp be. ²Pánih dei joinít, caán ángel tabit ã wēp niijíp be:

“iYohni caá buca! Wēpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be. ^{*}Buu dawá nemépwá, yeejép jwébehwá, cáacwá í en iinít míicjeh í jumna caá. ^{*}

³Nihat baácdiH moón, í maáta bíicdiH, caán tútchidih moón yeejép í

* 17.8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17.8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17.12-13 Dn 7.24 * 17.14 Dt 10.17; Ap 19.16 * 18.2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 * 18.2 Is 13.21; Jer 50.39

chājachah, ī en yacap be. Páant yeejép ī chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ī jepahap be. Queét nihat dawá bíí déedihbut ī en nínahap be. Páant yeejép ī chājatji jīb Diosboó caán tútchidih moondíh ā yoh beedánap be”, ā niijp be.*

⁴Táttimah, jeámant Diosboó nin pah āi niijp be:

“Wíihwáá, caán tútchidih moón bíícdih yéej chājcat táut niijná, nī bac bejeé.* Nī bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ā chūúhípna caá.

⁵Ī yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yooab ā jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buúdcán caá.

⁶Pánih quíib buúdcán, caántdih búdí wā peéh chājat táutbípna caá. Cáacwádh yeejép mi chājat táutatji pah, caántboodíh yeejép yooab wā peéh chājat táutbípna caá.*

⁷Caántboó ‘Weém maáh wili, túnih caá. Ēemp wannih ī moh yeejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ā wihcan niít’, mi nií jengah joyóp yuh be. Páant nií jengah joiná, búdí jīb jumnidih mi bíbohó be. Páant búdí jīb jumnidih mi bíbohóatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸Páant mi nií jengah joyóchah yuhna, náhnacahjeh caántdih peéh chājat pínah ā jumbípna caá. Caánt tubúp chūúh, wun jūinít, nuúgúpíjhjeh mi wunbípna caá. Páant mi wunuchah, caántdih ī cáo yohbípna caá. Weém nī Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niiját pah yooópdih wā peéh chājat táutbípna caá”, jeámant āi niijp be.*

⁹Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ī maáta búdí ī jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó túni bíí déedih jīb chājadh ípí juibínap yuh be. ¹⁰Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta íih tútchimant jumna, bíic yooab peéh chājat pínahdih úumnit, ī en wáhi bejbípna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ī niijbípna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia.

Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ā jumap yuh be.

Obohjeéhtih, náhnacah, con tútchidih Dios ā peéh chājna caá”, ī niijbípna caá.*

¹¹Nihat baácdih moón bíí dée jīb chāj jibnitboó, caán tútchi ā buúdcáh enna, bíí déedih jwáub jīb chāj wáhat pínah wihcat jéihnit, búdí ī jígahbípna caá.*

¹²Oro, plata, búdí jīb jumni jeé tíbna, perlas wát jumni tíbnadihbut ī jéih jīb chāj wáhcán niít. Bíih ī ub jūóhni túni yéguehna, maáta ī dawát jaihni yégueh chóona, seda wát jumni táí itfni chóona, dūni yégueh chóonadihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Bíih ī ub jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wát jumniíh ī chājnidih, búdí jīb jumni máajíh ī chājnidih, bronce wát jumniíh ī chājnidih, itahjíh ī chājnidih, mármol wát jumni jeejíh ī chājnidihbut jīb chājnit ī wihcan caá. ¹³Bíih ī ub jūóhni ī jeémátdih ī nuñaat pínah canela wát jumni, bíih ī jeémátdih ī nuñaat pínahbut, chej jumni ī cáwat pínah, mirra wát jumni chej jumni dahnadihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Bíih ī ub jūóhni ī jeémát pínah jiwá iguúh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Bitá jiwiwá, ovejawá, caballowá ī wáini pūtáni chóona bíícdihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Queétdih teo wáhnit pínahdih ī ub jūúwúchah yuhna, queétdih jīb chājnit pínah ī wihcan caá. Pánihna, jīb chājnit pínah ī wihcah enna, queét ub

* 18.3 Is 23.17; Jer 51.7 * 18.4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * 18.5 Gn 18.20-21; Jer 51.9

* 18.6 Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * 18.7-8 Is 47.7-9 * 18.9-10 Ez 26.16-17

* 18.11 Ez 27.31,36

jüóhntijiboó bádí í jígahbipna caá.*

¹⁴Caán tátchidih moonjídih jüiná, nin pah í niijbípna caá:

“iAdé! Í moh yéejna caá. Nihat í oiniji á buudáh bejep be. Nihat táini í bíbohnijibat á buudáh bejep be. Chéneji á jwáub wihcan níft”, í niijbípna caá.

¹⁵Queét caán tátchidih moondíh bíí dée jíib chāj wühna, bádí í jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tátchidih yuúpmaah í en boj behbipna caá, “Jwiítidihbut peéh chājna”, niijná. Páant níj en űuhna, caán tátchidih bádí í jígahbipna caá.* ¹⁶Bádí jígahnit, nin pah í niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádí tátchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah táinidih í bíbohop yuh be. Caántboó téi jaihni, téi dũni yégueh chóona, maáta í dũwát chóonadih mi dũwáp yuh be. Oro, bádí jíib jumni jeé tíibna, perlas wüt jumni tíibnadihbut búadnhni yégueh chóonadih mi dũwáp yuh be. Páant mi nihat pah con tátchidih moón í jumap yuh be.

¹⁷Obohjeéhtih, náhnichajeh con tátchi á buudáh bejep be”, í niijbípna caá.

Nihat dahwani jááj chóonadih moón, í maáta, queétdih teo wühnit, bita bádí mujboó teo jibnitbut, caán tátchidih yuúp í enbipna caá.* ¹⁸Caanjíh enna, caán tátchi á iiguíchah ennít, nin pah í níj űaáčbipna caá: “Con tátchi nihat pah, bíih túchina á wihcan caá”, í niijbípna caá.* ¹⁹Pánih bádí jígah jüínít, nin pah í niijbípna caá:

“iAdé! Con tátchidih moonjí moh yéejnit caá. Táini tátchi yuh jíí. Nihat jwiít dahwani jááj chóona bíbohntit, bádí mujna jibnit, con tátchidih bóo bíí déejíh jwí jíib tewep yuh be. Obohjeéhtih, bíícmantjeh con tátchi á buud beedáh bejep be”, í niijbípna caá.*

²⁰Caán tátchidih Dios á yohochah ennít, yeéb nihat, ángelwá, Jesúíhwá, áih táini doonádh naóh jibnit, naóh yapanit bíícdih, bádí ní weñeé.* Caán tátchidih moón yeebdíh bádí yeejép í chājat tútup be. Páant yeejép í chājatjí jíib Dios á peéh chājna caá, buca”, í niijbípna caá.

²¹Túttimah, bíih wépép ángel bádí jee dáhdih űb űaha bojnit, bádí mujna á yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah á niijp be:

“Nin jee dáh á buég báahat pah bádí Babilonia tátchi páantjeh buudní á jumna caá.* Páant á buudát túttimah, caán tátchidih chéneji í encan níft.*

²²Caán tátchidih í ewatjí á jwáub wihcan níft. Árpasdih í bítatjí, chífo nahnadih í póojatjí, bíih póojat nahnadihbut í póojatjíbut á wihcan níft.* Caán tátchidih teonítjí í jwáub teocan níft. Jeémát chājna, jeé júdũjéh í űunat yáaatbut á laihcan níft.

²³Caán tátchi á jwáub yeh iigcán níft. Téihya chéonit, í wéi wéheatjíbut á jwáub laihcan níft.* Caán tátchidih moón bíí déedih jíib chāj jibnit bíih tátchinadih moondíh í en űinahat tútup be. Pánih en űinahat tútmit, Diosdih í náahcat pínah niijná, queétdih í yeejanap be”, ángel á niijp be.

²⁴Caán tátchidih moón Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita áihwádhíbut yeejép ít mao yohop tají. Nihat bíih tátchidih moonbút Jesúíhwádhí í mao yohatdih ít en yacap tají. Páant bádí meép í yohatjí jíib, Babilonia tátchidih moondíh Dios bádí á peéh chājap be.*

19 ¹Babilonia tátchi ded pah á yapat pínahdih wá enat túttimah, jeámant dawá nin pah í níj wéi űaacáchah wá joyóp be:

* 18.12-13 Ez 27.12—13.22 * 18.15 Ez 27.31,36 * 18.17 Is 23.14; Ez 17.26-30

* 18.18 Ez 27.32 * 18.19 Ez 27.30-34 * 18.20 Dt 32.43; Jer 51.48 * 18.21 Jer 51.63-64

* 18.21 Ez 26.21 * 18.22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18.22-23 Jer 7.34; 25.10 * 18.24 Jer 51.49

iAleluya! Diosdih bádí jwí wēi naóh jífh. Dios jwiítidih táí ubni caá. Nihat cáacwáidih watni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh bádí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácdih moón yeejép í chājap be. Pánihna, caántboodíh Dios bádí ā peéh chājap be. Áihwáidih mi mao yohat jíbbat, bádí ā peéh chājap be”, í niijíp be.*

³ Tútímah, nin pah í jwáub niij wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

“iAleluya! Diosdih jwí táí wēi naóh jífh. Caán yeejép bádí tútchi íg beední j̄mna, chéneji ā jwáub jígohcan niít”, í niijíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chénena míc dawá quíibna jumnit ángelwā bífcdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwí Maáh Diosdih í niij wēi ñaacáp be: “iPáant tigaá! iAleluya!” í niijíp be.

⁵ Tútímah, Maáh pebh ñuhni nin pah áí niijíp be:

“Jwí Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wáhnit, oboh jumnit, maátabat, nihat yeéb áihwā ñi túi weñeé”, ā niijíp be.*

Oveja Wááh téihya chéona, ā numah jeémát

⁶ Tútímah, dawá cáacwā í wēi naáwáchah, wā joyóp be. Bádí dóo, énoh ā yaaat pah bóo áí yáanap be.*

“iAleluya! Diosdih bádí jwí wēi naóh jífh. B̄u jwí Maáh yoobát caá ā jum̄ap. Pánihna, jwí Maáh chah wēpnidih jwí wēi naóh jífh.*

⁷ B̄u Oveja Wááh téihya chéwat túut caá ā chājap. Á téihya chéonih pínah wili, túi míc ámoh péanilh mi páina caá.

⁸ Táí baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ā wūh̄ap

be. Caán túi baabní yégueh Diofhwā í táí chājatdih ā j̄utna caá. Pánihna, í téihya chéwat yeó jáap ā jum̄achah, jwiít jwí wēi jífh”, í niijíp be.*

⁹ Páant í niij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh ā jwáub niijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wááh téihya chéona, ā numah jeémátidih’ Dios ā did bojnitboó, táí wēinit caá’, ma niij daacá”, ā niijíp be. Páant niijnákeh tih, nin pah ā jwáub ñuhni niijíp be: “Táí yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh ā naáwát túutap be”, ā niijíp be.

¹⁰ Páant ā niijchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājap yuh be. Oboheéhtih, páant wā chājachah ennit, weemdíh nin pah ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Ma déewā Jesúsíhwā, nihat áih túini doonádih cádahcannit í nihat pah weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ā niijíp be. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó Túini Espírítu ā wēpatjih Jesúsíh túini doonádih jwí naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh teo wáhnit mícjeh caá.

Baabní caballojih ch̄udni

¹¹ Tútímah, Dios ā jum̄apboó j̄ec p̄aa lajni pah ā jum̄achah, wā enep be.* Caánboó baabní cabalodih wā enep be. Caanjíh ch̄udni “Yeecanni, yoobópdih chājni”, ā wūt jum̄ap be. Caandíh enhcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chājni caá.* ¹² Áih quíibna t̄u d̄opát panih jígozni be.* Áih wao dáhdih maáta í d̄uwát júd̄unadih dawá ā d̄uwáp be. Bífh wātbat ā d̄uwáp be. Caán wátdih caanjéh ā jéihyep be. Bitá í jéihcap be. ¹³ Áih yégueh, bádí meép ch̄úh̄ni chóodih ā d̄uwáp be. Caanjéh yahna, bífh wāt jumna, “Dios ā jenah joyátdih naóhni”, ā wūt jum̄ap be.* ¹⁴ Áih soldadowā jeámant moón caandíh í péenap be. Baabní caballowájih ch̄udnit,

* 19.2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19.3 Is 34.10 * 19.5 Sal 115.13 * 19.6 Ez 1.24 * 19.6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19.7-8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 * 19.9 Mt 22.2-3 * 19.11 Ez 1.1 * 19.11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19.12 Dn 10.6 * 19.13 Jn 1.1,14

túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih ðuonít míic í jumup be.
 15Chénaboó jaco jumni íibat naadíh ā cháac tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ā yap yohat pínah naá ā jumup be. Ā wēpatjīh ā wutuchah, bíic caandíh ā jéih yap yohcan níit. * Dios chah wēpni nin baácdih moón tubit í yéeg chājatjidih búdí ā íjina caá. Páant ā íjichah, caballojih chéudniboó queétdih búdí ā peéh chājipna caá. * 16Āih yégueh chóo múijih áih bíih wūt daácní ā jumup be, nihát í jéih enat pínah níijná. “NIHAT CÁACWĀ Ī MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ā níj daácní ā jumup be.*

Namodih ā yap yohat

17Táttimah, yeojíh ñuhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwádhíh nin pah ā níj ej wáacap be: “Míic wáacnit, Dios ā wáuhni jeémátdih ñi jeémp jūúwú. 18Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjīh bácahdih jeémát túut níijná, ñi míic wáac jūúwú. Ī maáta, soldadowā Ī maáta, chah wēpni, caballowā, queétdih chéudnit, nihát bita, queétdih teo wāhñit, teo wíhcannit, oboh jumnitbut, queét nihátíh bácahdihíh jeémát túut níijná, ñi pái jūúwú”, jóopwádhíh ángel ā níjíp be.*

19Táttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowā bíicdih míic wáacnit, míic mawadhíh í bejehchah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chéudni, áih soldadowā bíicdih í jumupna Namowā míic mawadhíh í juibínap be. 20Páant í míic mawachah, baabní caballojih chéudniboó Namodih yap yohnit, ā tewep be. Bíih Namo, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut yap yohnit, ā tewep be. Caán yeeniboó jwíih jáóhni Namodih nihát cáacwā í túi jenah joyát pínah níijná, cáacwā í jéih chājca naáhdih dawá chāj júutni ā jumup be. Caán ā júutatjīh Namofíh wūt ðuonítidih, áih pápnidih wéinidihbut ā yeenap be.* Queét chénewádhíh yap yohnit ā chéwat táttimah, queét báadhnitdihjeh iiguíupna ā

yohop be. Caán iiguíupboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íf ðabcapboó ā jumup be. 21Bita íjeéh jumnitjidih baabní caballojih chéudniboó ā cháac teoni íbat naajíh ā mawap be. Páant ā mawat táttimah, queét jóopwāboó íih bácahdihíh jeémpnit, búdí í wad jumup be.

Mil jópchi Jesucristo áihwájéeh ā maáh jumát

20 1Táttimah, bíih ángel jeámant ā dei jūúwúchah, wā enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tōpdihbat ā bíbohóop be. 2Pánih dei juinít, Maí ðuunidih ā tewep be. Caán Maí ðuuni jon játih bóo maí chóo ðuoníj, nemépwā Ī maáh, Satanás wūt jumni ā jumup be.* Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ā chājcat pínah níijná, ā wā dei jáóhni ítah tōpjīh ā chéwep be. 3Pánih chéo péanit, ā bac jūóhñiji íitboojéh muntih yohnit, ā nemp be, baácdih moondíh mil jópchi pohba ā yeecat pínah níijná. Mil jópchi táttimah, caandíh ā jwáub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ā jum jwuhat pínah níijná.

4Táttimah, dawá maáta chéudnitdih wā enep be. Cáacwā í yéejatji jíib, í peéh chājcat pínah wēpatdih queét maátadhíh Cristoboó átat wūhp tabe.* Bitadhíhbut wā enep be. Queétoó Jesúsíh táini doonádhíh, Dios naáwátdihbut í naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwáub boonit í jumup be.* Namodih, áih pápnidihbut, bódiha caj yoh ñaj wéicannit, íih móot juúhñadhíh íih téihyanadhíhbut, áih wétdih í daacát túatcap be.* Bita queétdih í mao yohat táttimah, í jwáub boo pud jūúwúp be, páant muntih. Pánih jwáub boo pud jūúwát táttimah, queét mil jópchi Cristo bíicdih maáta ā jumát túatcap be.

5Cristoíhwā Ī maonitji, wunnitjibut, í jwíih boo pud jūúwúp be. Obohjeéhtih, bita wunnitjiboó í boo pud jūóh jwuhcap be. Jesúsíhwā mil jópchi maáta í jumát táttimah, queét jwuh í boo pud jūóhhipna caá. 6Pánihna, ā jwíih

* 19.15 Sal 2.9 * 19.15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19.16 Dt 10.17; Ap 17.14
 * 19.17-18 Ez 39.17-20 * 19.20 Ap 13.1-18 * 20.2 Gn 3.1 * 20.4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28;
 Lc 22.30 * 20.4 Ap 6.9 * 20.4 Ap 13.16-17; 14.9

boonitboó yéejat wihcannit búdí wēinit ī jumup be. Queét iiguípna bejcan, ī jwáub wuncan níít. Diosdih, Cristodihbut wēi uúbh wáhnit jumna, ájeéh ī wutbipna caá.*

**Cristo nemépwā ī maáhdih
ā yap yohat**

⁷Mil jópchi túttimah, Satanásdih, numah bóo íitboó Dios ā chéu yohat túttinji jwáub wátni ā jumvipna caá.

⁸Pánih bacniji nin baácdih moondfh ā jwáub yeevipna caá. Gog wūt jumnitdih, Magog wūt jumnitdihbut ā yeevipna caá.* Pánihna, queét ā yeeatdih joinít, míic mawadih bejat tútt niijná, íih soldadowādih ī míic wáacvipna caá. Queét soldadowá óon ā dawát pah ī jumvipna caá.

⁹Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwā ā oinit ī jumupna ī ñuh páud bejvipna caá. Páant ī ñuh páud bejchah, Dios jeámant iigát wáhnit, queétdih ā cáo beedávipna caá. ¹⁰Páant ā cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwā ī maáhdih iiguípna ā yohvipna caá. Namodih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niij yeenidihbut ā yohopjiboo mántih ī maáh Satanásdihbut ā yohvipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iig dūbcapboó ā jumup be. Caanjih páantjeh yeejép ī tababipna caá.

**Dios caandih jepahcannitjidih
ā yoób peéh chājat**

¹¹Túttimah, tái baabní búdí chúudatdih Dios ā chúudachah, wā enep be. Nin baác, jeábut bueédná, ā jigohcap be, buca. ¹²⁻¹³Oboh jumnitji, ī maátabut wunnitji jwáub boonit, Maáh pebh ī ñuhuchah, wā enep be. Búdí mujboó bueédnítji, baácboó bueédnítjibut boo pud jūóhnit queét ñuhnit ī jumup be. Caanjih ī ñuhuchah, caán Maáhboó ā daácniji papélah tólihnadih ā watap be. Caán tólihná cáacwā ded pah ī chājatjidih átát daácji taga. Túttimah, bíh tólihdihbut ā

watap be. Caán tólihboó Jesúsdih jepahnitjih wútnadih ā daácní ā jumup be.* Pánihna, caán tólihnamant en péanit, ded pah ī chājatji jíib ā peéh chājap be.* ¹⁴⁻¹⁵Pánihna, Dios áihwādih ā wūt daácní tólihboó det íih wūt wihcannitdih peéh chājnit, iiguípna ā yohop be. Páant iiguípna ā yohnitboó jwáub wunnit panihnit ī jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwáub wunnat ā wihcan níít, buca.*

Jáap jeá, jáap baácbut

21 ¹Túttimah, jáap jeá, jáap baácdihbut wā enep be.* Jwíih jumni jeá, baác, búdí mujbut átát bueédná bejep be. Páant ā bueédnáchah, nihát yéejatbut átát bueédná bejep be.

²Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ā dei jūúwáchah, wā enep be.* Téihya chéonih pínah táini yégueh duonít, mi áa pínadih jwááádih jūúwát dée pah táí jígozni ā jumup be.*

³Caandih wā enechah, Maáh ā chúudupmant nin pah áí niij wēp naáwáp be: “Ñi eneé. Bueé jwuh caá Dios cáacwájeéh jumna caá ā chājap, buca. Íjeéh jumna, áihwā yoobát ī jumuchah, caanjéh ī Maáh ā jumvipna caá.*

⁴Queétdih ā weñanachah, jíghatbut ā wihcan níít. Yéejat wihcah, tabatbut wihcah, ī jwáub wuncan níít. Taba juñát wihcah, wun juñátbut ā wihcan níít. Nihat jon játih yeejép ā jumati ā bueédná bejep be”, ā niijjip be.*

⁵Túttimah, caán chúudni nin pah ā jwáub niijjip be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap míicjeh wā chájna caá”, ā niijjip be. Páant niijnít, nin pah weemdfh ā jwáub niijjip be: “Bueétné wā niiját táí yoobópdih jumna, wā niijátji pahjeh bíic yoobó ā yapvipna caá. Páant wā niijátjidih joinít, ma daaca”, ā niijjip be.

⁶Túttimah, nin pah ā jwáub niijjip be, páant muntih: “Páant bóojeh tigáa. Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chájnidih Maáh jumna, caandih wā

* 20.6 Ap 1.6; 5.10 * 20.8 Ez 38.2,9,15 * 20.12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 * 20.11-13 Dn 7.9-10 * 20.14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * 21.1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * 21.2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * 21.2 Is 61.10; Ap 19.7-8 * 21.3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 * 21.4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17

jwúb yohat túttimah páantjeh wá jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih í babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wá wúhbipna caá. Caán mahdih babhñitboó jwúb wuncan, páantjeh wájeéh í jumbipna caá.* ⁷Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wá túi chájipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí í wéibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wá jumuchah, queétoó wá weh í jumbipna caá.* ⁸Obohjeéhtih, det úmna, weemdíh cádahnit, weemdíh náahcannit, yeejépdih chájnit, cáacwádh mao yohnit, í weha mána nihcannitjéh yéej chájnit, jióhñit, í pápnidih wéinit, nihat yeenit yuh búca iiguípna í bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejépdih chej jumni, iíg dabcapboó caá. Caaná bejna, jwúb wunat pah í bejna caá”, á niijíp be.*

Jáap Jerusalén

⁹Túttimah, bíic ángel, siete pamapna bíbohñit á peéh chájat tútnit ángelwájeéh jumni, wá peebh á juyáp be.* Pánih júnit, nin pah weemdíh á niijíp be: “Ma en júúwá. Oveja Wúéh á jáap áa jumnihdih meemdíh wá júutbipna caá”, á niijíp be. ¹⁰Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejina weemdíh á numah púuh laab béjep be. Pánt á numah púuh laáb juibínachah, japmant Dioh tútchi, Jáap Jerusalén, á dei júúwáchah, weemdíh á júutp be.* Nin pah caán tútchi á jígohop be: ¹¹Dios á yeh iigátjéh túi yeh iigni tútchi á jumap be. Búdí jíib jumni jeé túi jélepni, ítah naadhí jwí túi en yabaca bójat pah, caán tútchi á jumap be. ¹²Caán tútchi yehmant wáhiyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát á jumap be. Caán wáhiyat júduhdih doce jécna á jumap be. Caan jécna jumap pah biquína ángelwá í wapap be. Caan jécna jumap pah Israel juimená doce poómp íih wútna daádni á jumap be. ¹³Yeó aáb júúwápmant bíic peihcanni jécna á jumap be. Yeó dei bejepboobát bíic peihcanni jécna á jumap be. Nin chóop

yapatboobát bíic peihcanni jécna á jumap be. Bíih chóop yapatboobát bíic peihcanni jécna á jumap be.* ¹⁴Caán wáhiyat júdu, doce jee dáhnajih á lajap be. Caán jee jumap pah Oveja Wúéh jwiít doce á naawát tútnitji, jwíih wútna daádni á jumap be.*

¹⁵Weemdíh naóhni ángel á jenah enat pínah oro nahdih á bíbohóp be. Caán tútchidih, wáhiyat júdu, jécnadihbút jenah enat túnt á chájap be.* ¹⁶Pánihna, caán tútchi áh maatát, áh japat, áh buwábút, nihat bíic yoobó míic á jumap be. Caán ángel á bíbohni jenah enat nahjéh caán tútchidih á jenah enechah, doce estadio í niijni, dos mil doscientos kilómetros maátni á jumap be. ¹⁷Caandíh jenah en péanit, caán wáhiyat júdu á wúupatdih á jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos í niijni, sesenta y cinco metros wúupni júdu á jumap be. Jwiít cáacwá jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna á chájap be.

¹⁸Caán wáhiyat júdu túi jélepni jeejéh á chájni júdu á jumap be. Caán tútchiboó, orojih á chájni tútchi á jumap be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat á jumap be. ¹⁹Caán wáhiyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni á jumap be. Jwíih jumni jaspe wát jumni jeé á jumap be. Caán túttimah zafiro, ágata wát jumni jeé á jumap be. Caán bíic peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ónice, cornalina wát jumni jeé á jumap be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wát jumni jeé á jumap be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wát jumni jeé á jumap be. ²¹Caán doce jécna perla wát jumni jécna á jumap be. Caan jécna yoobó bíic perla dahjeh á jumap be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájech á jumap be.*

²²Caán tútchidih Dioh muedíh wá en bidip yap be. Obohjeéhtih, á wihcan be. Caán tútchidih nihat pehbóo jwí Maáh Dios chah wépní, Oveja Wúéhbut í jumap

* 21.6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 21.7 2S 7.14; Sal 89.26-27 * 21.8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14
 * 21.9 Ap 16.1 * 21.10 Ez 40.2 * 21.12-13 Ez 48.30-35 * 21.14 Ef 2.20 * 21.15 Ez 40.3
 * 21.18-21 Is 54.11-12

be. Pánihna, nihat caán títchi Dioíh muú yooabát be. ²³Dios, Oveja Wúúh bícdih í yeh iigátjìh caán títchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbút ã náahcap be. ²⁴Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yooópdi h í táí jéihbipna caá. ^{*} Nihat baácdih moón í maáta caán títchina jwibínit, nin pah Diosdih í níj wēi naóhbipna caá:

“Jáantjeh wíih cáacwā weemdíh búdí í weñep be. Pánihna, buu meemdíh jwuh wā numah wēibipna caá”, í niijbípna caá.

²⁵Caán títchidih bóo jécna pāa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan níit.

²⁶Nihat cáacwā Diosdih nin pah í níj wēi naóhbipna caá: “Meém chah táini, chah wēpni ma jumuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, í niijbípna caá. ^{*}

²⁷Yeejépbodíh caán títchina í ub bejcan níit. ^{*} Ded yéej chājnit, yeenitbút, caán títchina í jéih waadcan níit. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólihboó í wūtnadih daácnitjeh caán títchina í waadbípna caá.

22 ¹Túttimah, báadhani mujdih caán ángel weemdíh ã jéutep be. Caan múj táí muj mac baabní, ^{*} Dios, Oveja Wúúhbút í chúdupmant noój jááj jéohni ã jumep be. ²Caán títchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jáajánap be. Caan múj jwéejdih chénat pah buwá báadhdat tétuni máa nahna ã lajap be. ^{*} Caan náhna widh jumap pah quehna, bífc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh nuonabut cáacwā í booot pínah ã jumep be. ³Caán títchiboó “Caán ã túican caá”, Dios ã niijní ã wihcan níit. ^{*} Caán títchidih Dios, Oveja Wúúh bícdih í chúudat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán títchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí í wēibipna caá. ⁴Queét Diosdih í mífc jwāáh enbipna caá. ^{*} Íih móot juáhnadih áih wū daácnit í jumbipna caá. ⁵Caanná dupúát ã wihcah, jiiátdih í náahcan níit. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh

iigátjehbút í náahcan níit. ^{*} Caán títchidih moón páantjeh maáta í jumbipna caá. ^{*}

**Jesucristo nin baáboó
ã jwúub dei júúwát pínah
bahnijeh ã judhdad**

⁶Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ã níj naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yooópdi h caá. Æ niijátji bífc yooób ã yapbipna caá. Jwí Maáh Dios ã naáwátjih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ã wahap be, caandíh teo wáhnitdih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wā joyóp be: “Íñi joyooó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã judhdad caá. Det nin tólihboó ã daacátdih táí jenah jói jepahnit, wēinit í jumbipna caá”, ã niijíp be.

⁸Weém, Juan, nin nihat wā daácnidih ennit, wā joyóp be. Caandíh joinít, wā enat túttimah, weemdíh jéutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat tét wā chájap yuh be. ⁹Páant wā chájachah enna, nin pah weemdíh ã niijíp be: “Páant ma chájca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Ma déewá Dios naáwátjih naóh yapanit, nihat cáacwā nin tólihdih bóo wutatdih jepahnitbút í jumap pah weembát bífc yooób Diosdih teo wáhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰Páant níj péanit, nin pah ã jwúub níj naáwáp be: “Ma daácnit tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã judhdachah, caán tólih ã naáwátjih ma jweéhca bojoó.

¹¹Caán láa wā naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh í yéej cháj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwā táí chājnit, í táí cháj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be. ^{*}

^{*} 21.23 Is 60.19-20; Jn 8.12   ^{*} 21.24 Is 60.3   ^{*} 21.25-26 Is 60.11   ^{*} 21.27 Is 52.1; Ez 44.9

^{*} 22.1 Ez 47.1,12; Zac 14.8   ^{*} 22.2 Gn 2.9   ^{*} 22.3 Gn 3.17   ^{*} 22.4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1 Jn 3.2

^{*} 22.5 Is 60.19; Ap 21.23   ^{*} 22.5 Dn 7.18   ^{*} 22.11 Dn 12.10

¹²Páant ā niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ā jwúub niijíp be: “iÑi joyoó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ā jūdha caá. Nihat cáacwādih ded pah ī chājatji jīb wā wāhat pínahdih ub dei bejat túut caá wā chājap. Pánihna, wíihwā, táinidih ñi chājatji jīb, yeebdíh wā túi chājipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wā peéh chājipna caá.*

¹³Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumnipna caá”,* Jesús ā niijíp be.

¹⁴Det quei wíhcanni yégueh dñonít panihnit yéej chājatdih cádahnit, ma enni tútchina ī jéih waadbípa caá. Caán tútchidih bóo báadhdat túutni máa nah quehedih ī jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí ī wēibipna caá.* ¹⁵Obohjeéhtih, det yeejépwā, jióhñit, ī weha mána nihcannitjeh yéej chājnit, cáacwādih mao yohnit, pāpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina ī waadcán níit.

¹⁶“Weém, Jesús, yeéb wíihwādih ā naáwát pínah niijná wíih ángeldih wā wahap be. Weém maáh David jumna, daaat cúi panihnit wā jumna caá”, Jesús ā niijíp be.*

¹⁷Túini Espírítu “Ma jwúub dei jūúwá”, Jesúsdiñ ā niijná caá. Jesúsíhwā ā téihya chéonih panihnitbut, “Ma jwúub dei jūúwá”, ī niijná caá. Nihat nin wā

daacát dih joinítbut “Ma jwúub dei jūúwá”, Jesúsdiñ ī niiji naáh. Taca joótnit, mahdih ī babhbat pah, Jesúsdiñ ī jepaha naáh. Caán mah, báadhdat túutni mah ā jumna caá. Pánihna, Jesúsdiñ jepahnitdih jīb náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ā jumt túutbipna caá.*

¹⁸Weém, Juan, nin tólihboó wā daacát dih joinít dih nin pah wā wēp naóhna caá: Det nin bohéatdih bíh bohéatjeh wid naóhna, Diosdih ī yap yohna caá. Páant ī yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ā niiját pahjeh muntih queétdihbut ā peéh chājipna caá. ¹⁹Nin tólihboó daacát dih biquína naáwát dih náahcan, ī wio yohat pah, Diosdih ī yap yohna caá. Páant ī yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ā waadát túutcan níit. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wā daacáp be.*

²⁰Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ā niijná caá: “Páant tigaá. Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ā jūdhdup”, ā niijná caá.

Páant tíí ā jumna nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jūúwá.

²¹Jwí Maáh Jesús yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, yeéb áihwā ñi túi jumt pínah niijná. Páant tíí ā jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.

Juan

* 22.12 Jer 17.10 * 22.13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 * 22.14 Gn 2.9; 3.22
* 22.16 Is 11.1,10 * 22.17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 22.18-19 Dt 4.2; 12.32